

Марина Гримич

Острів Білої Сови

Присвячую моїм колегам з Центру українського та канадського фольклору Університету Альберти (Едмонтон, Канада), де я провела два незабутні роки.

офія вирішила на цей раз не відривати погляду від органіста, від його шишкастої лисини, аби не пропустити момент, коли він обернеться обличчям до прихожан. Адже скільки це ще може тривати! Вона вже півтора року живе на цьому забутому Богом рибальському острові, щонеділі ходить у цю церкву, а органіста, який сидить якраз перед нею, ні разу не бачила анфас. Взагалі цілком можливо, що вона таки бачила його обличчя, і навіть не раз, адже людей на острові було обмаль, тут мешканці час від часу натикалися одне на одного навіть поза церквою — то на суботньому базарчику, то в магазинчику, то в пабі, то на пристані (кожен мешканець мав човен, зафрахтований у бухті). Однак через дурацький звичай, за яким усі чоловіки містечка ходили в дурацьких рибальських капелюхах із великими крисами, що закривали вуха і потилицю, вона не могла співвіднести жодне з обличчя мешканців містечка з пагорбистою лисиною органіста.

Служба Божа добігала кінця, і Софія напружилася. Власне, їй був до лампочки сам органіст, по суті, вона лише шукала якоїсь інтриги для свого нудного життя, яке нагадувало булькотіння загуслого болота. Вона шукала хоча б якоїсь зачіпки, якоїсь поживи для свого спухлого від інтелектуального голоду мозку, яка б допомогла їй пережити ще один тиждень на цьому відстійному острові на краю землі, де взагалі нічого не діялося. Взагалі нічого. Ніколи. Вона вмирала з нудьги, але нікого було звинувачувати, крім самої себе. Адже вона їхала сюди цілком свідомо. Роберт, її чоловік, за якого вона вийшла заміж після знайомства в інтернеті, був чудовим вибором: молодий інтелігентний лікар-дослідник, що збирає матеріали на цьому острові для своєї дисертації. За інших обставин їхню з Робертом подружню пару можна було б назвати ідеальною. Вона вийшла заміж після тридцяти і трохи розумілася на чоловіках. Втрачати Роберта вона не хотіла.

Служба Божа добігала кінця, сільський хор доспівував останні псалми, і Софія чекала: от зараз, на останньому куплеті залететься співочими риданнями секретарка місцевої мерії Роуз-Мері. Це була огрядна леді з кількома підборіддями, що симетричними шарами спадали вниз, аби злитися з грудьми. Роуз-Мері носила яскраво-або темно-червоні плаття з глибокими декольте, накриваючи їх теплими власноруч вив'язаними шаллями різноманітних кольорів, включно з яскраво-жовтим, і робила перманент на своєму ріденькому світлому волоссячку. Однак, як не дивно, в її зовнішності була своя естетика. Роуз-Мері була ідеальною опозицією до стандартів модельного бізнесу, що їх Софія, як справжня інтелектуалка, глибоко зневажала, і, власне, саме в цьому і полягав шарм місцевої зірки.

Роуз-Мері мала чудовий голос, дуже потужний і дзвінкий. Вона ним, як правило, не зловживала на службі Божій, за винятком тих моментів, коли виконувала останній псалом. У цей момент усе її тіло імітувало шторм на морі (Софія дивувалася, як цього можна було досягти фізично), а голос так само коливався розбурханими хвилями, час від часу сягаючи найвищої точки дев'ятого валу. Крім того, на цій фінальній частині служби Божої спалахували маленькі церковні прожектори, спрямовані на публіку, що підсилювало ефект урочистості церемонії.

Усіх прихожан охоплювало душевне напруження, а по закінченні псалму, тільки-но Роуз-Мері закривала свого рота (а разом з тим заплющувала свої круглі очі), вони відчували неземне полегшення, мало не катарсис. Можливо, саме заради цього ефекту отець Боніфаций і тримав Роуз-Мері «на закуску служби». Він розумів, що люди повинні виходити з церкви не знуджені, а піднесені.

От, власне, тому із поля зору Софії вислизав органіст: вона так само, як і всі, піддавалася на чари Роуз-Мері і коли оговтувалася після катарсису, органіста вже не було на місці.

На цей раз Софія примусила себе сфокусуватися і не відривати погляду від органіста. І все було б добре, якби у найвідповідальнішу мить, наприкінці псалму, її не взяв за руку Роберт і не притулив до свого серця. Софія про себе подумала, що, мабуть, буде дуже нечемно після такого жесту не подивитися на чоловіка з вдячністю. І не посміхнутися ніжно. І щоб обов'язково на очах бриніла сльоза. Софія повернулася до Роберта, вдячно глянула на нього й усміхнулася. Сльоза, на жаль, «не получилася».

Софія витримала паузу, аби Роберт задовольнився її вдячною реакцією на його закоханий погляд, і лише потім відвела очі, щоб упіймати ними органіста, але... Його вже не було.

Ну, що ж, її чекає ще один тиждень безконечної нудьги!

Служба Божа скінчилася. Прихожани, щасливі від «скинутого адреналіну», стали виходити з церкви. Софія викрила себе на тому, що взяла Роберта під руку, як це робили всі дружини з чоловіками в цьому містечку.

Усвідомивши це, вона вжахнулась. Отже, вона стає такою, як усі вони! Її ВЖЕ затягло це болото, вона робить це вже автоматично!

Софія хотіла була висмикнути руку, однак Роберт лагідно, проте досить переконливо притримав її, показуючи, що йому ця патріархальність подобається.

«Капець!» — промовила вона про себе.

Повз них проходили люди і посміхалися, напевно, думаючи: «Яка гарна і щаслива ця молода подружня пара!».

У Софії ж у душі все переверталось.

«Як я можу бути щаслива на цьому острові, де нічого не росте, крім моху і карликових дерев, де від риби мене вже вивертає, де єдиний звук, який можна почути, — це завивання вітру і шум моря, від яких мене вже нудить, де я не маю з ким поговорити людською мовою про нормальні речі, як я можу бути щасливою?!».

З такими думками вона спускалася з чоловіком під руку з пагорба, від церкви, вниз, до місця, де стояв старий штурвал, «Штурвал старого Джо», від якого розходилися навсібіч доріжки і стежки. Тут потік парафіян переливався з великої артерії в судини, аби потім розгалузитися в капіляри.

Ландшафт острова був пагорбистий, скелястий. Будинки розкидані хаотично по скелях. Хатка, де мешкали Роберт із Софією, розташовувалася на окремому скелястому пагорбі, досить ізольовано від інших. По сусідству, трохи нижче, жили лише дві перестарілі дівки, незаміжні сестри-близнючки Моллі і Доллі, або, як їх називали, Моллі-Доллі.

Як правило, Роберт і Софія уникали компанії сестер, ідучи з церкви, тому навмисне або відставали від них, або, навпаки, пришвидшували ходу, щоб ті не змогли їх наздогнати. Однак сьогодні їм це не вдалося: вони вийшли з церкви майже водночас із Моллі-Доллі, і було б дуже підозріло, якби вони захотіли позбутися їхньої присутності.

Дорога від Штурвалу старого Джо до дому сестер займала десь хвилин із двадцять. І ці двадцять хвилин треба було про щось розмовляти.

Попутники поговорили про погоду, про те, про се, і вже наче й не було більше тем для розмови, аж тут Софія спитала:

— Моллі-Доллі, а де хата органіста?

Запала пауза. «Чому вони мовчать? — подумала Софія. — Може, вважають нечемністю в присутності власного чоловіка розпитувати про іншого?» Тому вона похапцем збрехала:

— Я б хотіла брати в нього уроки гри на органі.

Моллі-Доллі презирнулися. На їхніх обличчях намалювалося величезне здивування.

Вони витримали паузу, а потім заговорили майже одночасно:

— Він не має хати...

— Як він може мати хату?..

— Адже він...

— Він же...

— Привид!

— Привид!

— Привид Брендан!

Софія розсміялася. Як дивно було чути від Моллі-Доллі цей дикий жарт!

Однак, судячи з серйозності їхніх облич, Софія зрозуміла: вони не жартували.

«Якщо це не жарт, то вони просто божевільні. Або провінційні недовчені дурепи. Не треба звертати на них уваги!»

— Привидів не існує! — тихо сказала Софія, більше для самої себе, ніж для інших.

Однак сестри почули цю фразу і подивилися на неї з жалістю: дівчинко, ти так мало розумієш у житті!

Вона зиркнула на Роберта, чекаючи на його реакцію, аби впевнитися, що це не вона дурна, а вони. Як же вона здивувалась, коли Роберт, точнісінько з таким самим виразом обличчя, як Моллі й Доллі, кивнув: мовляв, так, органіст церкви святого Альфонса — привид.

Софія образилася до глибини душі. З неї, жінки з високими інтелектуальними стандартами, намагаються зробити дурочку!

Може, вона справді поїхала дахом і чогось не розуміє?

Ні, Моллі-Доллі — це просто тупі невігласки!

Але Роберт! Що з ним?

Решту дороги всі йшли мовчки. Софія — від обурення. А решта мовчали, неначе відчуваючи незручність за Софію, яка не розуміє елементарних речей. Їхня мовчанка ще більше драгувала її.

Роберт із Софією зупинилися на кілька хвилин біля хатки-розвалюхи Моллі-Доллі, попрощалися з сестрами, трохи віддихалися після крутого підйому, набрали повітря в легені й пішли долати останній, найкрутіший етап дороги.

Коли вони видерлися нагору до хатини, що її Роберт називав сентиментальним словом «гніздечко», Софія сіла на лавочку біля будинку. Вона завжди так робила перед тим, як увійти в дім, аби перевести дихання після підйому. В неділю вона затримувалася на лавочці трохи довше, поки Роберт готував сніданок. Це був їхній сімейний ритуал.

З цього місця відкривався чудовий краєвид і на море, і на бухту, де «фрахтувалися» рибальські човни, виструнчившись, як пиріжки на деку, рівенькими рядочками. Інші пагорби були всіяні різнокольоровими хатинками рибалок, на окремому пагорбі височіла церква святого Альфонса, на іншому — білий із червоним дахом маяк, а ще на іншому — школа.

Їхній з Робертом будиночок перебував у комунальній власності мерії, і в ньому, за традицією, жили всі лікарі, що приїжджали на острів. Найдовше тут затримався старий самотній лікар О'Браян, про якого мешканці містечка досі згадували з повагою. Це був такий собі Іонич, без претензій, однак із величезним досвідом. Після його смерті в будиночку ніхто подовгу не жив, лікарі не витримували більше року і тікали звідси, як то кажуть, узявши «ноги в руки».

Будиночок стояв на скелястій горі, не зовсім на вершині, а під нею. За ним здіймалася крута скеля, вкрита лісом, а за кілька метрів перед лавочкою вже зяяло урвище над морем.

Коли Софія вперше тут опинилася, ця мальовнича картина її просто зачарувала. Вона й тепер їй подобалась, однак краса суворої північної природи не могла здолати її туги.

«Люба, сніданок готовий!» — почула вона голос Роберта.

Софія неохоче розпрощалася з чудовим краєвидом і так само неохоче зайшла до будинку, звідкіля долинав запах французьких тостів, теплих бельгійських вафель і кленового сиропу.

Подружжя мовчки снідало в їдальні з величезним вікном на море. Всі теми вже давно були проговорені. Софія їла без апетиту.

— Люба, ти без настрою? — спитав Роберт.

У їхній молодій сім'ї не прийнято було сваритись. Однак у цей момент Софія зрозуміла, що не позбудеться роздратування, якщо не висловить свої претензії вголос.

Тож вона, ковтнувши для хоробрості кави, почала:

— Роберте, як ти можеш — освічена людина, лікар, — як ти можеш мене переконувати в абсурдних речах? Як ти можеш вірити в привидів! Ми живемо у двадцять першому столітті! Нехай вони — Моллі й Доллі — старомодні провінціалки. Але ти!

Взагалі їй було начхати, чи вірить Роберт у привидів, чи ні. Не було нічого жахливого в тому, що він у них вірив. Можна подумати! Адже всі люди мають свої дивацтва! Тобто питання про привида-органіста саме по собі було непринциповим. Єдиною причиною її спалаху була туга. Туга за нормальним цивілізованим життям.

Роберт лагідно всміхнувся:

— Люба, але це ж очевидно! Брендан, піднімаючи руки з клавіатури після останнього акорду, просто зникає. Розчиняється в повітрі. Невже ти не бачила?

Роберт говорив це таким тоном, неначе йшлося про звичайний фізіологічний процес.

Софія подивилася на його дитинне обличчя і ледь стрималася, щоб не прошипіти:

«Я тебе ненавиджу!».

Ця думка обпекла її своєю несподіваністю. Вона ненавидить свого чоловіка? Свого милого, люблячого, інтелігентного, догідливого чоловіка? Що за маячня! Цього не може бути! Вона любить його!

Однак сумнів, мов хробачок, почав точити її душу.

Після недільного сніданку Роберт із Софією зазвичай ішли у спальню, що також мала величезне вікно на море. Можна було лежати в ліжку днями і насолоджуватися дивовижним північноатлантичним краєвидом, що вона часто й робила в будні з книжечкою в руках, поки чоловік був на роботі. А в неділю після сніданку Роберт із Софією лягали в ліжку і, покохавшись, засинали. Вона не могла сказати, що між ними була якась шалена пристрасть. Ні. Все було дуже мило й інтелігентно. І, якщо бути відвертою, це їй цілком задовольняло, вона й не хотіла нічого іншого. В свої тридцять з гаком років вона прагнула душевного й тілесного спокою і сімейного

затишку. Вона перебрала за свою бурхливу молодість купу чоловіків, і їй важко було чимось здивувати. Чоловіки як самці їй вже практично не цікавили. Все у всіх було до занудності однаковим. Тож Софію цілком задовольняло її спокійне інтимне життя, і вона щонеділі звично віддавалася скромним інтелігентним любовним утіхам з чоловіком, без особливого бажання, але й без відрази, так, аби лише бути «у формі».

Однак цього разу їй фізично відвернуло від чоловіка. Вона збрехала Робертові, що сьогодні в неї дуже болить голова. Він повірив і з легкою душею заснув на правому боці.

Вона спершу довго дивилась у вікно на море, а потім вдяглася і вийшла споглядати пейзаж із лавочки.

Скеляста земля навколо хати була вкрита товстим шаром моху, ступати по якому було приємно і м'яко. Північний мох «довгошерстий», а поміж ним проростають манюсінькі кущики північних ягід і карликові кущі жимолості.

Софія роззулася й опустила ноги в ту мохову подушку. Літо тут таке коротке, що треба насолоджуватися кожною його миттю. Вона автоматично нагнулася і пошукала рукою в маленькому ягіднику, що ріс поряд із лавочкою, жовті ягоди, які доспіли за минулий день, зірвала кілька і вкинула в рота.

Море було спокійним. Як і має бути в неділю. Рибалки спали післяобіднім недільним сном і не тривожили його рибальськими потребами.

І навіть туристи, які зрідка навідувалися сюди на своїх яхточках, десь зникли.

Софія заплющила очі й задрімала...

Решта неділі пройшла, як і завжди: пізній обід, телевізор, вечеря і знову в ліжку.

Надвечір розгулявся вітер, він шаленів за вікном, бентежачи своїм завиванням Софіїну душу. Вона ніяк не могла заснути. Крутилася з боку на бік, кілька разів вмикала нічну лампу, щоб почитати, однак сон не приходив.

І от, уже далеко за північ, коли очі її почали поступово злипатися, вона пробудилася від стуку у вхідні двері. Підхопилася з ліжка і стала будити чоловіка. Той пішов на перший поверх відчиняти двері.

Знизу долинала розмова: чиясь донька народжувала дитину, і, судячи з усього, вже пізно було везти породіллю до найближчої лікарні, що була на материку: годину їзди на човні плюс півгодини на машині.

Роберт піднявся нагору і почав швидко вдягатися. Софія і собі зібралася. Вона боялася лишатися сама вдома вночі, тому під час нічних викликів завжди супроводжувала чоловіка.

Вони вийшли з хати, обгорнені великими рибальськими брезентовими плащами з капюшонами, взявши ліхтарики в руки, і пішки стали спускатися слизькою крутою стежкою до хатини Моллі й Доллі, де була запаркована їхня машина. З ними йшов Джон Воскреслий. Так його називали у містечку.

Це була відома історія. Колись він був рибалкою, як і всі чоловіки на острові, займався приватним рибальським промислом. Чесно кажучи, конкуренція з середнім і великим рибальським бізнесом останні кілька десятиліть так зросла, що те, чим займалися на острові місцеві чоловіки, і бізнесом назвати вже не можна було. Це була інерція минулого. Джон, тоді ще не «Воскреслий», а просто «Джон з околиці» (бо жив він з родиною в майже недоступному місці, куди мало хто навідувався) зник у морі на місяць, і священик уже навіть справив по ньому панахиду. Однак раптом ні з того ні з сього він з'явився «нізвідки» на недільній службі в церкві, змусивши похвилюватися місцеву громаду.

На всі розпитування він уперто мовчав, лише довго, кілька годин сповідався отцеві. Після того більше не виходив у море, а займався на острові столярством.

Джон Воскреслий був на вигляд старим чоловіком, хоча, може, він і не був таким уже старим, просто морська сіль і суворий північний вітер робили рибалок цього острова зовні старшими, ніж вони були насправді.

Роберт, Софія і Джон Воскреслий сіли в машину і поїхали серпантиною дорогою вниз, оскільки в таку погоду йти пішки коротким шляхом — слизькою крутою стежкою — було дуже небезпечно. Подорож пікапчиком

також була не з приємних: з моря дув сильний злий вітер, а уривчастий дощ лився не рівномірно, а неначе жбурляючи величезні жмені води навкруги. Дорогу було видно погано, і Софія вся тремтіла від холоду і страху.

Слава Богу, вони дісталися Штурвалу старого Джо, а далі вже рівною заасфальтованою дорогою доїхали до бухти. Там перелізли з машини в старий задріпаний човник Джона Воскреслого і попливли вздовж берега розбурханим морем до його хатинки. Джон жив з дружиною і донькою на протилежному боці острова, куди машиною було дістатися практично неможливо.

Хатинка Джона Воскреслого була дуже скромна. Здавалося, що човник перемістив їх у часі десь на початок двадцятого століття. Ця думка миттю промайнула в Софіїній голові. Їх зустріла Ана, дружина Джона Воскреслого, яку так само прозвали Воскреслюю. Вона стояла перед ними у довгому фартусі, тримаючи перед собою великі червоні руки, неначе не знала, що з ними робити. Вона здавалася набагато молодшою від свого чоловіка.

На великій плиті, що опалювалася дровами, грілися баняки з водою. За ситцевою фіранкою стогнала породілля.

Софія присіла на свіжовирізану дерев'яну табуреточку біля плити, щоб зігрітися. Роберт приступив до ретельного миття рук у великій мисці, Ана довго зливала йому теплу воду, поки він тер щіточкою нігті.

Породілля надривно закричала, і Ана, майже кинувши глечик Софії в руки, прожогом кинулася до доньки.

Софія зливала Робертові на руки, щоразу доливаючи в глечик старомодним ковшиком теплої води з баняка на плиті, як це робила перед тим Ана.

Нарешті Роберт закінчив гігієнічну процедуру і пішов за фіранку. Софія автоматично стежила, як він іде, тримаючи руки наготові, як ліктем відводить фіранку. І тут вона несподівано побачила зовсім молоденьке личко породіллі. Здавалося, їй було років тринадцять-чотирнадцять, не більше. Її щоки розпашіли, а розпущене рудувате кучеряве волосся змокрило від поту.

Софія так і завмерла на місці серед кімнати.

Джон Воскреслий сидів у кутку на маленькому ослінчику, втупившись у підлогу.

Софія поставила біля нього свій ослінчик.

— Переживаєте? — спитала вона його.

— Та це звичайна бабська справа, — недбало сказав він.

— Це НЕ звичайна бабська справа, — образилась за жінок Софія.

Джон Воскреслий нічого на це не відповів.

— А де ж батько дитини? — спитала Софія.

Вона підозрювала, що у цього дівчиська чоловіка немає, однак зробила вигляд, що нічого не підозрює.

— Брендан зробив їй дитину, — спокійно промовив Джон Воскреслий, не відриваючи погляду від підлоги.

«Стоп, — подумала Софія. — Десь я вже чула це чудне ім'я!»

І раптом її ошпарило: та це ж Моллі-Доллі називали його, коли говорили про привида.

— Брендан? Як... Що... Хіба це можливо? — пробурмотіла вона.

— Якщо він інших дівчат і жінок ґвалтує, то чому б йому не позаритися на мою доньку?

Софія розчервонілася. Ясно, що тут, на цьому острові, всі божевільні і схиблені на Брендані. Ходять наліво, гуляють з ким завгодно, а потім усе звалюють на привида.

Однак вона вирішила зробити вигляд, що вірить у всю цю нісенітницю, тому продовжила розмову.

— І багатьох він так...? — Софія не завершила питання, однак Джон зрозумів, що вона має на увазі.

— Та тут півмістечка — його робота.

— Так-таки півмістечка, — з недовірою в голосі промовила вона.

— Так-таки півмістечка, — підтвердив свої слова Джон Воскреслий.

Софія задумалася.

— Слухайте, Джоне, — тихенько спитала Софія, — а як він ЦЕ робить? Адже він привид!

— Ти мене питаєш? А я звідки знаю? Я з ним не спав! Ти краще бабів спитай!

«Логічно!» — подумала Софія.

Її розпирало від цікавості.

«Ну що ж, — думала вона. — Не треба сердитись на місцевих людей, а дивитися на це спокійно. Брендан — чудовий персонаж місцевого фольклору. Що я про нього знаю? Те, що він привид. «Працює» органістом у місцевій церкві. Кохається з жінками. І вони від того вагітніють і народжують дітей. Прикольно».

— Піду покурю, — сказав дядечко Джон. — Коли що, погукайте мене.

Софія кивнула на знак згоди.

Породілля почала кричати все частіше, а разом з тим почастішали Робертові команди і материні поради, Софія зрозуміла, що наближається розв'язка, і з полегшенням зітхнула.

Останній надривний крик, і... Почувся хрипкий голос немовляти.

— Вітаю з сином! — голос Роберта підбадьорив породіллю. А після того скомандував до її матері, — пелюшки!

Ана вискочила з-за фіранки і зняла з ґратки над плитою згорнену фланелеву пелюшку, яка грілася в очікуванні новонародженого.

— Докторе, купати будемо тепер?

— Лише обітремо теплою водою. Вода готова?

— Готова.

— Перекип'ячена чи лише нагріта?

— Перекип'ячена.

— Добре.

Софія незчулася, як серед хати опинився великий ослін, а на ньому — маленьке коритце, куди Ана влила води і додала якоїсь брунатної пахучої рідини, схожої на навар із ялівцевих гілочок.

Роберт акуратно тримав на одній руці новонароджене маля, а другою рукою обтирав його тількице марлевою пелюшкою, намоченою у ванночці.

Софія замилувалася цією сценою і уявила собі, як він купатиме їхню спільну дитину.

Вона побачила, як занепокоєно Ана роздивляється малюкове тількице, неначе шукаючи якісь ганджі.

— Ну, що, є? — спитав Роберт. «Отже, він добре знав, чого шукала Ана»,
— подумала Софія.

— Нема. Ніде нема.

— Дивіться уважніше, десь має бути.

Ана уважно розглядала малюка, поки Роберт його обережно перевертав.

— Нема! — обурено вигукнула Ана.

Вона кинула пелюшку у воду і прожогом кинулася до доньки:

— Ах ти така-сяка! Ти, виявляється, нагуляла дитину, а все скинула на Брендана.

— Мамочко, це Брендан!

— Як Брендан, якщо ніде немає його знаку? Кажі: хто батько дитини?

— Мамочко, клянуся, це Брендан!

«Ага, — подумала Софія. — Отже, всі діти Брендана мають якийсь рідимий знак».

Роберт тим часом ніжно обгорнув чисте дитя в суху пелюшку. Воно перестало плакати і невдовзі заснуло.

Тим часом перемовини між матір'ю і донькою перейшли на високі ноти.

Мати справді була розсерджена тим, що її донька осоромила їхню сім'ю, народивши байстря, неначе дитина від Брендана байстря не була б.

У хату забіг Джон Воскреслий.

— Що тут діється? — спитав він Роберта.

Роберт лише здвигнув плечима: мовляв, це ваша сімейна справа, я не втручаюся.

— Пацан чи дівка? — показав головою на дитя новоспечений дідусь.

— Хлопчик, — сказав Роберт і поправив пелюшечку в дитяти на голові.

З-за фіранки, розпашіла і розпатлана, вискочила Ана.

Софії дуже захотілося підтримати юну породіллю, вона підійшла до Роберта, що тримав дитину, і висловила припущення:

— Послухайте, не треба сварити дівчинку, вона тепер і сама мама! Краще подумаймо, як знайти той знак. От що я думаю: у цієї дитинки стільки складочок, цілком можливо, що те, що ви шукаєте, сховане в якій-небудь із них.

Ана нахмурила брови, а тоді кинула Робертові:

— Ану, докторе, розгортайте дитя ще раз!

Процедура повторилася: Роберт обережно повертав маля, яке нещадно

репетувало, а Ана стала розглядати його, тепер уже розправляючи його складочки. Нарешті під коліном вона щось набачила.

— Ану, докторе, подивіться, що воно таке?

Роберт нахилився.

— Щось таки є, це точно, але питання: що?

— Це може бути маленький трилисник? — схвильовано допитувалася Ана.

— Це може бути чим завгодно. Думаю, воно стане чіткішим пізніше, коли хлопчик трохи підросте.

Конфлікт було загладжено.

Софія благально подивилася на чоловіка і показала на годинник, мовляв, пора додому.

Ана зрозуміла натяк і махнула Джонові: збирайся, довези людей до пристані.

Роберт віддав дитину Ані:

— Я завтра навідаюся до вас після роботи, однак раптом щось термінове, дайте знати, я приїду раніше.

У понеділок, після нічної пригоди, Роберт дозволив собі поспати довше і пішов на роботу трохи пізніше, ніж звичайно. Софія поприбирала в хаті, поставила варитися обід, а сама вийшла до своєї лавочки.

Вона кинула погляд з висоти своєї скелі на острів.

«Який він чудний!» — подумала вона, і в її думках уже не було роздратування.

Вона заплющила очі, підставивши обличчя слабкому сонячному промінню, і розслабилася.

— Доброго дня, Софі!

Софія здригнулася.

Стежкою піднімалася Елен, місцева добродійниця, добряче задихавшись.

Софія підскочила від несподіванки. Нечасто до них, на їхню скелю, видиралися відвідувачі, і то переважно, коли їм потрібен був лікар. А тут, здається, йшли саме до неї.

— Доброго дня, Елен. Як справи?

— Та так собі, Богу дякувати. Ось збираю гроші на Роуз-Мері.

— З нею щось трапилося? — стурбувалася Софія.

— Богу дякувати, ні. А хіба Ви не знаєте? Вона подалася на конкурс «Країна має таланти». Вся наша громада вирішила підтримати її, бо, як-не-як, вона може прославити наше містечко! Отож ми збираємо гроші, щоб оплатити їй подорож до міста на перший тур. Бог дасть, перейде на другий тур, а далі... Все в Божих руках...

— О, це дуже благородна ідея. Я думаю, ми з чоловіком обов'язково підтримаємо Роуз-Мері. Вона чудова, це поза сумнівом. Тільки, боюся, ви даремно так далеко йшли, бо в нашій родині рішення про гроші приймаються спільно... А чоловіка тепер нема вдома...

Софія відчула незручність, говорячи останню фразу. Що про неї подумают: яка з неї господиня, коли не розпоряджається грошми!

Однак Елен кивнула з розумінням:

— О так, це правильно. Я схвалюю. Ну, добре, я посиджу і піду, — сказала вона, а Софія відчула, що Елен прийшла сюди заради чогось іншого. Цікаво, заради чого?

Софія запропонувала Елен кави.

Та радо погодилася.

Під час кавування Елен розповідала про різні громадські справи, про те, що треба заасфальтувати дороги до всіх хатин, щоб не було так, як цієї ночі,

коли пан доктор мусив у шторм їхати човном до Джона Воскреслого.

— До речі, — неначе між іншим спитала вона. — Як там усе було?

Судячи з того, як вона завмерла на цій фразі, Софія зрозуміла: ага, ось заради чого вона прийшла! Вона хоче свіжої плітки!

— Ну, що вам сказати, пологи були дуже швидкі... — повільно промовила Софія, розмірковуючи над тим, що казати, а що — ні.

— Ну, і..? — почулося очікувальне.

— Ну, і народився хлопчик. Здоровий, Богу дякувати, — повторила вона вираз самої Елен.

— Ну, і...? — знову почулося у відповідь.

— Ну, і всі були щасливі... — тягнула Софія.

— Ну, і...?

— Власне, це і все.

— Що — все? — розчаровано промовила Елен.

— А що ви хотіли б іще почути?

— Ну, чи мав хлопчик знак Брендана?

— Знак Брендана? А що це таке?

— Як, ви не знаєте? Всі діти, народжені від Брендана, мають на тілі родиму плямку у вигляді листочка конюшинки.

— Всі?

— Всі.

— Всі-всі?

— Всі-всі.

— А хто такий Брендан?

Елен широко розплющила здивовані очі.

— Вам же Моллі-Доллі пояснили, хто він такий!

«Ага, плітки тут поширюються зі швидкістю світла. Ну добре. Продовжу свою гру».

— Ага, то це привид Брендан? А я подумала була про якогось іншого Брендана, місцевого Казанову. Вибачте, я ж тут новенька. Не можу зорієнтуватися... Плутаю імена... — намагалась перехитрувати Елен Софія.

— Ні-ні, мова йде саме про нього. То що там було?

— Де?

Здається, Елен зрозуміла, що Софія з неї знущається.

— Ну, не буду вас затримувати, — ображено сказала Елен і встала з-за столу.

— Не ображайтесь на мене, — примирливо сказала Софія. — Я тут нова людина і нічого в місцевих звичаях не тямлю.

Софія напакувала в маленький паперовий кошик випічку власного виробництва, аби задобрити місцеву авторитетку, і та трохи зм'якла.

Врешті-решт, треба віддати належне містечку, люди тут були незлостиві.

Елен взяла кошик із маківником і масляним печивом, на яке Софія зверху ще поклала квіточку, і пішла перевальцем до стежки.

В останній момент жінка обернулася і сказала, можна сказати, з повагою:

— А ти, дівчинко, молодець! Бувай!

Софія помахала їй рукою, а коли та зникла з поля зору, з полегшенням зітхнула.

Роберт повернувся додому змучений. Через те, що пізно пішов на роботу, він не приходив додому на обід.

— Як там маля? — спитала за вечерею Софія.

— Як і всі Бренданові діти, здоровий і життєрадісний. До речі, Мегі передавала тобі вітання.

— Яка Мегі?

— Породілля.

— Мені? Вона ж мене навіть не бачила.

— Вона вдячна тобі, що ти захистила її перед матір'ю і підказала, де шукати знак.

— Правда? Ну що ж, дякую. А багато таких дітей на острові?

— За моєї практики народилося троє, це четверте.

— А ти ведеш облік усіх «Бренданових» нащадків?

— Так, це започаткував ще лікар О'Браян. Я користуюся його картотекою.

— Невже «Бренданові нащадки» не такі, як усі інші люди?

— Ще не знаю, бо всі мешканці острова мають особливу формулу крові. Лікарі «на материку» вважають це місцевою ендемічною особливістю. І тому поки що важко визначити, яка специфіка «Бренданових дітей».

Софія слухала Роберта, роззявивши рота. Не можна сказати, що вона в усе це вже вірила, просто насолоджувалася тим, що в її нудному житті з'явилося щось цікаве. А головне... А головне... З'явилася нова тема для розмов з чоловіком! Це була маленька сімейна перемога.

Цього разу подружжя пішло до ліжка раніше, ніж звичайно, аби після попередньої безсонної ночі добряче виспатися. Софія, натхненна після приємних змін у її нудному житті, дотиком руки дала знати Робертові, що вона не проти сьогодні покохатися, і він не відмовився.

Вони заснули щасливі й розслаблені.

Однак уночі їх знову розбудив стукіт у двері.

На цей раз їх покликали до помираючого. Помирав Джон Невічний. Взагалі, корінні мешканці острова носили лише два прізвища: О'Ніл і Макгваєр, то, щоб не плутатися, людей розрізняли за прізвиськами. Джона Невічного так прозвали, бо він любляв повторювати: «Я ж не вічний!». Він уже давно хворів на невідому хворобу. В принципі, діагноз можна було б встановити, а то навіть і вилікувати дядька, якби він ходив до лікаря. Однак Джон демонстративно ігнорував медицину.

Тому було досить дивно, що він наказав доньці покликати до свого смертного одра не тільки священика, а й лікаря. Жінка прийшла до Роберта просити відвідати помираючого зі словами: «Тато сказали, що по нього прийшла смерть», — і Роберт подумав, що його кличуть лише засвідчити цей сумний факт.

Коли вони прибули до Джона, отець Боніфацій вже був на місці і якраз сповідав його. Зробивши свою справу, він вийшов з кімнатки і «передав естафету» Робертові:

— Він хоче тебе бачити.

— Мене? — здивувався лікар. — Навіщо? Невже він вирішив лікуватися?

— Ні, тут інше.

— Що саме? Хоча б натякніть!

— Там побачиш.

Роберт пішов до Джона Невічного. Отець Боніфацій і Софія опинилися вічна-віч.

Вони деякий час мовчали, поки отець не порушив мовчанки:

— Ну, то як ви тут? Обжилися?

— Більш-менш... — знехотя відповіла Софія, борючись зі сном.

— І як вам тут? Нічого не тривожить?

«Ні, нічого, — мало не сказала Софія, але потім спохопилася, — а чому, власне, я повинна придурюватися?». Тому відповіла:

— Так, отче, мене тривожить ваш органіст.

— Брендан?

— Еге ж, він.

— Чим же він завинив перед вами?

— Нічим не завинив. Просто... Чи правда, що він привид?

— А що, є якісь сумніви?

«Знову одне й те саме», — Софія відчула легеньке роздратування.

— І давно він живе на острові? — Трохи змінила вектор розмови вона.

— Давно, ще з часів першої місії. Він був першим, хто навертав місцеве плем'я індіанців на християнську віру.

— А чому він став приви́дом?

— Це досить темна історія. Ми не все можемо пояснити. Нам бракує знань про духовний світ... Усе, що я можу сказати, — це те, що це місцеві індіанці зробили його безсмертним.

— А звідкіля така виняткова плодючість? Священикові якось не пасує таким займатися...

— Це ще одне запитання, на яке я не маю відповіді, лише припускаю, що це — певна форма непорочного зачаття... Не в тому сенсі, що мешканці острова щоразу народжують святих чи ангелів, а в тому сенсі, що жінки вагітніють без бруду інтимних стосунків.

— Цікава теорія.

— Це не теорія. Це практика... — зітхнув отець.

Софія замислилася.

— А ви не боїтеся, що діти Брендана почнуть одружуватися між собою і запровадять інцест?

— Не певен, що це було б інцестом. Зачаття ж непорочне... Але на всяк випадок я тримаю це питання під контролем. Я не даю дозвіл на одруження «Бренданових» дітей між собою.

— До вас приходять по дозвіл на шлюб?

— Аякже, це ж маленька громада, яка ізольовано існує принаймні кілька століть. Люди (я маю на увазі не лише Бренданових нащадків, а й усіх мешканців острова) тут не мають певності, чи не беруть вони в дружини свою родичку, тому я звіряю за метричними книгами родовід і після того даю дозвіл на одруження... Власне, це стається рідко, бо...

— Бо що?

— Бо в нас люди вибирають подружню пару зовсім іншим способом... Як би вам це пояснити... Розумієте, страх інцесту спонукав моїх попередників-священиків робити щокілька років спеціальний список дозволених подружніх пар...

— Цікаво... І що?

— Ну, наприклад, у цьому році десятьом молодим людям виповнюється вісімнадцять, і я для кожного складаю список, з ким їм можна одружуватися. Тоді вони дивляться на кандидатів і вибирають поміж ними собі пару. Список оновлюється щороку, бо щороку додається, скажімо, десятеро нових молодих людей, які досягли відповідного віку... Словом, для мене це велика халепа. Багато писанини. Багато роботи з метричними книгами. Я їх уже зашарпав. Жаль, не знаю що залишиться від них наступному священикові.

— Тобто ви простежуєте, щоб, за церковним правом, не було кровної спорідненості до сьомого коліна?

— Скажімо, так, — ухилився від прямої відповіді отець Боніфаций.

— А чому люди не одружуються з кимось поза островом?

— Одружуються. Ті, які виїжджають з острова, одружуються з чужинцями. Але це стається вкрай рідко. З острова їдуть одиниці. Інерція...

— А чому не привозять дружин «з материка»?

— Сюди ніхто не хоче їхати.

«Логічно», — подумала Софія.

— А діти Брендана якось обліковуються? — спитала вона.

— А для «Бренданівців» я веду окрему книгу...

— Чому окрему?

— Тому що жоден священик «на материка» не сприймає нашу історію з Бренданом всерйоз. Кожен наступний священик сміятиметься з мене, якщо побачить, як я в метричній книзі фіксую в графі «батько»: «Брендан, місцевий привид».

— То пишіть: батько невідомий.

— Я так і пишу... В тих «білих» книгах...

Софія ще раз замислилася. Розмова почала по-справжньому її цікавити.

— То що буде, як... — вона затнулася.

— Коли я помру?

— Ну, щось таке... Що буде з тими «забороненими книгами», що буде з обліком Бренданових дітей?

— Буде приблизно щось таке, як після смерті лікаря О'Браяна.

— Тобто?

— Мінятимуться священики, поки один з них не зрозуміє, що все це серйозно і не лишиться тут назавжди.

— Назавжди? — верескнула Софія. — Невже ви думаєте, що ми з Робертом тут лишимося назавжди?

— Так, усі на острові Білої Сови абсолютно впевнені в цьому. І він у тому числі.

— Хто — він?

— Брендан.

Софія вирячила очі. Ця новина її явно не тішила. Де й подівся її піднесений настрій.

— Ми тут не збираємося лишатися надовго! — категорично заявила вона.

— Я так само казав сорок років тому.

— Сорок років! Ні, тільки не це! Ви, напевно, жартуєте! — заскиглила Софія.

— Та заспокойтеся, звичайно, жартую. Зараз не дев'ятнадцяте століття. Життя міняється. Але ваш чоловік дуже добре вписався в нашу громаду.

— Так, він молодець, — приколисана лагідним тоном священика, миролюбно сказала Софія.

З кімнати вийшов Роберт.

— Що там?

— Відійшов...

— Нехай йому земля буде пухом! — сказав отець Боніфацій.

«Цікаво, як вони собі це уявляють?» — подумала Софія, згадавши скелястий ландшафт острова Білої Сови.

Софія рвалася додому, адже надворі була глупа ніч, однак з'ясувалося, що Робертові треба було ще зайти до свого офісу, щоб щось терміново записати.

— Чи не можна це зробити завтра? — жалібно спитала Софія.

— Ні, ні, я за ніч усе забуду. А мені треба поповнити базу даних дуже цінними свідченнями, які мені дав Джон Невічний.

— Він що, також Бренданів нащадок?

— Так, і оскільки він ніколи не відвідував лікаря, ми нічого не знали про стан його здоров'я і хвороби, на які він хворів... Однак лікар О'Браян перед смертю зібрав усіх Бренданових дітей і взяв з них слово, що вони, навіть якщо не люблять лікуватися, перед смертю розкажуть лікареві про те, на що хворіли протягом життя... Для науки... Ти навіть не уявляєш, як це важливо! Це може бути наукове відкриття!

— Наука не прийме версії про батька-привида.

— Так, але на цьому не треба загострювати увагу. Просто досліджуватиму цих людей як ендемічну групу. Тут усі мають специфічний код ДНК, а Бренданові діти й поготів.

«Можливо, його треба заохочувати займатися наукою, — подумала Софія, — аби у нього був стимул повернутися в місто!».

— Так, любий, я вірю, що з цього може бути наукове відкриття!.. — гарячково почала вона.

Але Роберт її вже не слухав. Він уперся поглядом в екран комп'ютера з базою даних і нервово щось там шукав.

Софія зрозуміла, що це надовго, тому затопила пічку і вмостилася біля неї на диванчику, вкрившись пледом...

...Прокинулася вона зранку на тому самому місці і здивовано побачила, що Роберт уже розпочав приймати пацієнтів.

Це була Мегі з дітям. Її привіз човном батько, а сам пішов до когось щось ремонтувати.

Роберт із Мегі якраз стояли над хлопчиком і уважно розглядали його.

— Мені ти можеш признатися, — тихенько вмовляв її Роберт, — я нікому не скажу.

— Докторе, я не брешу, — ображено відповіла Мегі.

— Але хлопчисько зовсім не подібний до Бренданових дітей, — доводив їй Роберт.

— Ну, що я можу зробити? — розпачливо сказала Мегі.

— А ти мала інтимні стосунки з кимось іншим?

— Так, зі своїм хлопцем. Але я знаю точно, що завагітніла від Брендана. Жінка завжди знає... Я народила дитину рівно через сорок тижнів після зустрічі з Бренданом. День у день. Які ще можуть бути сумніви?

— Мегі, не переживай. Ніщо не вийде з цієї кімнати. Мій інтерес — суто науковий. Не бійся мене. Розумієш, якщо я внесу в картотеку якусь помилку, неправдиві дані, то це, як вірус у комп'ютері, може «з'їсти» все, що довгими роками створював доктор О'Браян. Мегі, твій гінеколог не мав сумнівів щодо термінів?

— Ні, не мав. Я йому взагалі нічого не казала: він як визначив термін п'ять тижнів, так від того все і пішло.

— Гаразд, Мегі. Давай зважимо хлопчика.

Вони почали займатися обмірами, тим часом Софія встала і поставила чайник.

— Кому каву, кому чай? — спитала вона.

— Мені чай! — в один голос сказали Мегі й Роберт.

Софія розгорнула клуночок, який, за старим звичаєм, їм учора вночі передала родина померлого Джона Невічного: там були домашній пиріг з м'ясом і пиріг з ягідною начинкою. «Ням-ням!» — подумала Софія, нарізаючи великі скибки. Вона вийняла з холодильника молоко і баночку місцевого варення, також подарунок від клієнтів, і накрила на стіл.

Роберт визирнув за двері — чи нема більше хворих. Більше нікого не було, і вони сіли снідати.

Сніданок усім смакував. Їли мовчки. Софія тихцем розглядала Мегі: біляве рожевощоче дівчисько, як і всі нащадки ірландських першопоселенців острова. Вона мала вигляд тінейджера, але погляд і голос видавали її дорослість.

— Я помітила, — порушила мовчанку Софія, — що на цьому острові навіть свинина пахне рибою.

— Ми свиней рибою годуємо, — флегматично пояснила Мегі.

Софія перестала жувати, неначе приношуючись до того, що розжувала.

Мегі зиркнула на неї і розсміялася по-дитячому:

— Та не бійтеся, в м'ясі риб'ячих кісток нема!

Софія теж розсміялася.

— Ми тепер переважно годуємо свиней комбікормом. Але тут живуть в основному рибалки. У них купують саму тріску, а дріб'язок куди дівати? Не викидати ж? Тому згодовують свиням.

— Як хлопчика назвеш? — спитала Софія.

— Джоном, як же ще, — відповіла Мегі.

— Розумієш, — пояснив Роберт Софії, — Бренданові діти народжуються і помирають тут системно: якщо хтось народжується, інший помирає. Так сталося і на цей раз: Мегі народила, а Джон Невічний преставився...

— Брітні, донька Білла Різника, теж на підході, — з повним ротом сказала Мегі. І так само спокійно додала, — хто там іще збирається померти?

Роберт завмер.

— Брітні — це також Бренданова робота?

— Еге ж, його, старого паскудника! — розсміялася молода мама.

Роберт підхопився з місця і кинувся до комп'ютера. Потім став рвучко щось шукати в картотеці... Його апетит явно зник.

Жінки презирнулися і здвигнули плечима.

— Ну, то я пішла? — чи то спитала, чи то ствердила Мегі.

— Угу, — пробурмотів Роберт.

— Дякую за сніданок, — чемно сказала Мегі. — Пиріг був смаченний.

— Це Джонові Невічному дякуй. Це його родина передала пиріг, — пояснила Софія.

— Цуєс, Дзонові Невіцному дякуй! — просюсюкала молода мама до сина і вийшла з медпункту.

Софія підійшла до чоловіка. На екрані висвічувалась база даних. Роберт гарячково щось шукав.

— Тебе щось збентежило? — лагідно спитала вона.

Чоловік, неначе зрадівши, що вона виявила інтерес, піднесеним тоном вигукнув:

— Неймовірно! Окрім Джона Невічного, в селі немає жодної Бренданової дитини, старшої за п'ятдесят!

— Це значить, що з народженням дитини помре хтось порівняно молодий?
— спитала Софія.

— Так, але я не це маю на увазі. Я маю на увазі, що між Джоном Невічним і наступними кількома дітьми лежить межа в двадцять років! Уявляєш, двадцять років перерви! Де був Брендан у цей час? На острові Білої Сови? Чи на якомусь іншому острові? Чи, може, він хворів? Як це так, що на двадцять років перервалася традиція? Тимчасово перервалося природне відтворення виду!

— Я б на всякий випадок не вживала б виразу «природне відтворення». Як на мене, то воно не зовсім природне.

— Згоден, для нас це так. Але для місцевих людей це давно стало рутинною, нормою. Для них це — один із різновидів природного!

«Я вийшла заміж за божевільного! — подумала Софія. — Слава Богу, що це божевільний науковець, а не просто психопат», — заспокоїла вона себе.

— Поглянь у свою базу даних і вибери можливих кандидатів на те, щоб... Як би це сказати делікатніше... Щоб поступитися місцем дитині Брітні... Перевідай їх, розпитай, як їхній стан здоров'я, чи...

«Чи не збираються вони помирати...» — мало не зіскочило з Софіїного язика, якого вона відразу ж прикусила.

— Ти геній! — вигукнув Роберт.

«Мене просто навчили логічно мислити», — подумала Софія і додала вже вголос:

— Якщо ти не заперечуєш, я піду додому зготую обід. Ти прийдеш?

— Угу! — промугикав чоловік.

Софія прибрала рештки сніданку, перемила посуд, зібралася, цмокнула Роберта у щічку і вийшла з хатинки, яку на острові називали амбітним словом «клініка».

На порозі сиділа Мегі й годувала дитя груддю.

— Ти ще тут?

— Іще принаймні до ранку... — байдуже сказала Мегі, втупившись порожнім поглядом у море.

— До ранку? — здивувалася Софія.

— Батько завис у пабі. А це надовго.

— То де ти ночуватимеш?

— Та до когось наб'юся в гості...

— Може, пішли до мене?

Мегі підняла на неї очі:

— А я вам не заважатиму?

— Та ні, навпаки, мені самій на моїй скелі дуже нудно.

— То ходімо!

Софія сказала:

— Зачекай, візьму ключі від машини в чоловіка, щоб не пертися вгору пішки.

Вони їхали на «всюдиході» довгою серпантиноюю кам'яною дорогою дуже повільно. Софія вмирала від страху, керуючи машиною на цьому відрізку дороги.

— Ви не бійтеся, — спостерігши її нервовість, сказала Мегі. — Тут машина ніколи не розіб'ється. Це ж скеля Білої Сови.

— Білої Сови? — перепитала Софія. — Це ще одна ірландська легенда?

— Ні, вона походить іще від місцевих індіанців.

— І про що вона?

— Нагорі вашої скелі є гніздо Білої Сови. Ті, що мешкають на тій скелі, перебувають під її опікою. Бо там, де живуть люди, там живуть миші, а Сова ж ними харчується...

— То тут нічого поганого не стається?

— Не знаю, напевно, ні. Кажуть, батько Моллі-Доллі якось п'яним повертався додому машиною і зірвався в прірву, то Біла Сова злетіла зі свого гнізда, впіймала кігтями машину і поставила біля хати. Але це не легенда. Це правда.

— Ти певна?

- Так, я сама чула цю історію від дядечка Джо.
- Хто це?
- Батько Моллі-Доллі.
- То він же був п'яний. Йому це просто приверзлося!
- Є ще один свідок.
- Хто?
- Наш учитель.
- Він теж це бачив?
- Так.
- Мегі, це смішно, де він живе, той учитель?
- Он на тому пагорбі, — вона показала кудись далеко, в бік школи.
- Як він звідтіля міг побачити маленьку сову?
- У бінокль, у звичайний морський бінокль.
- Оце йому нема чого робити, тільки дивитися в бінокль! — іронічно промовила Софія.
- Він спостерігає за гніздом Білої Сови. А вночі дивиться на небо в телескоп. У нього там є маленька обсерваторія.

Софія не мала що сказати. Власне, і не треба було. Вони благополучно добралися до будинку.

Біля входу лежав рибальський кошик зі свіжою рибою. Це також був місцевий звичай. Докторові (а Софія підозрювала, що й священникові, і вчителеві) рибалки по черзі приносили частину свого улову, чим страшенно злили Софію: адже вона мусила цю рибу чистити. Якби була її воля, вона б краще купувала на суботньому ринку вже почищену...

Софія зайшла в дім. Було якось сиро.

Мегі моментально зорієнтувалася, поклала дитя на диван, а сама спритно розтопила дровами пічку в кухні й вітальні.

Тим часом Софія розклалася на подвір'ї, щоб чистити рибу. Вона ненавиділа цю процедуру. Риба була холодна і слизька. От і тепер вона стояла над рибою, силуючи себе приступити до цієї неприємної процедури.

Мегі, побачивши її нехіть, запропонувала:

— Якщо потримаєте малого, я швиденько почищу.

Софія з радістю взяла в руки маленьке тепле тільце і сіла на лавку, спостерігаючи із захопленням, як блискавично працює Мегі.

Те, що зайняло б у Софії годину, забрало в Мегі лише п'ятнадцять хвилин.

Дівчина лишила дві маленькі рибинки нечищеними і, показавши на них, сказала:

— А це для Білої Сови.

— Що? — не зрозуміла Софія.

— Кажу, що це для Білої Сови, — повторила Мегі.

Побачивши, що Софія і далі розгублено дивиться на неї, вона обережно перепитала:

— Невже ви досі нічого не лишали їй?

— Ні... Тобто... Навмисне — ні... Але ненавмисне... я завжди лишаяю коржики і хліб на столику біля лавочки... Я думала... Я, власне, не задумувалася, чому я так роблю... Просто так... Для пташок, чи що... Чи для ангелів... Чи, як казала моя прабабця... для померлих душ... Я час від часу, дивлячись звідси на океан, особливо в штормову погоду, не раз думала, що тут, біля нашого дому, напевно, літає багато душ... Душ тих рибалок, які не повернулися з моря... Але це було інстинктивно, ненавмисно...

— Виходить, ви залишали коржики для Білої Сови... Отже, ви робили все правильно, — заспокоїла її Мегі.

Софія подумала: «Слава Богу, що мене прабабця колись учила залишати їжу на ніч померлим душам... А якщо б я цього не робила... Я навіть не хочу думати про те, що було б, якби Біла Сова на мене розгнівалася... Стоп! Що я кажу?! Я починаю вірити в усю цю місцеву маячню! Рятуйте!».

Тим часом Мегі перебрала на себе не лише чищення риби, а й її приготування. Дуже скоро на столі стояла миска, повна апетитної ароматної, рум'яної, з хрусткою шкірочкою місцевої тріски зі шкварками сала. Софія виросла в країні, де морська риба продавалася тільки замороженою. Коли її розморозиш, вона тхне несвіжим риб'ячим жиром. Слово «тріска» асоціювалося зі словом «дешева». Виявляється, тріска — елітарна риба. Власне, саме заради неї кілька століть тому ірландці перетнули океан, аби оселитися в цьому суворому ландшафті.

Поки дві жінки з апетитом їли, вони розговорилися, Софія дізналася, що Мегі вже сімнадцять років, і дозволила їй називати себе на «ти». Після того вони знову вийшли на вулицю і посідали на лавочці на сонечку. І тут Мегі розповіла Софії свою історію.

Історія Мегі

...Ти ж бачиш, на цьому острові ситуація з женихами непроста. Коли в тебе починають рости цицьки і ти думаєш, що добре було б завести собі бойфренда, то завжди з'являється страх, бо невідомо, чи твій бойфренд насправді не є твоїм братом... Тому тут дівчата не дуже заглядаються на місцевих хлопців, більше звертають увагу на приїжджих туристів. А раніше, коли туристів не було, кожна дівчина мріяла про те, що одного дня до нашої бухти причалить чужоземний корабель, який заблукав в Атлантичному океані, звідтіля вийде молодий принц і забере її (саме її) звідси в теплу екзотичну країну. Але тим часом до бухти причалювали лише просмерділі рибою гнилі тарандайки, а чужоземний корабель ніяк не з'являвся, і все кінчалося тим, що батьки дівчини просили отця Боніфація скласти список женихів. Він складав, і тоді ця дівчина виходила заміж за тупого мужлана з риб'ячими очима тільки тому, що він не був її братом. Тепер ти розумієш, що народити дитину від Брендана було не такою вже й трагедією. Бо після того ти могла жити навіть зі своїм троюрідним братом,

адже після Брендана ти, начебто, «зіпсута»... Ні, я неправильно висловилася, ти не зовсім «зіпсута», як коли б, скажімо, ти нагуляла дитя з бойфрендом... З Бренданом ти тільки «підіпсута», бо не маєш за собою вини. Це ж Бренданова робота.

У мене все було інакше. Я закохалася в Еріка. Не те, що він якийсь супермен, але він мене приваблював. Роботящий і непитущий, і човен у нього чистий і завжди відремонтований, і сітки в нього ніколи не бувають дірливими чи кинутими абияк на купу, а складені акуратно, і сам він нічого: високий, міцний... Як на зло, він таки є моїм троюрідним чи чотириюрідним братом, і ясно, що за законом він мені ніколи не дістався б і зрештою одружився б із якоюсь прищавою Мері. Ну, а я з ним загуляла, і чхати мені було на те, що це гріх... Думаю, ми б таки втекли з цього дебільного острова...

Але тут цей придурок Брендан на мою голову!

Знаєш, я думаю, він собі приглядає пару ще тоді, як ми всі ходимо мало не без трусів. Кажуть, що Бренданові «нівести» (так нас усіх називають) бачать його поза церквою частіше, ніж інші. Можливо, ця прикмета й правильна. Але він мені явився лише раз.

Пам'ятаю, коли ми гуляли з дівчатами і хлопцями на шкільному подвір'ї, мені було тоді років із сім, ми грали в піжмурки, і я залізла до старого шкільного сарайчика. Сиджу я там, підглядаю в щілинку за дурепою Мері, яка не може додуматися, де хто сховався, а він мене цап за косу! і каже: а ти що тут робиш?

Як я перелякалася! Смикнулася і прожогом рвонула з сарайчика, навіть не оглядаючись. Дівчата й хлопці позбігалися: що таке? — питають. — Там Брендан! — кажу. Всі відразу повірили. Ніхто не пішов у сарайчик перевіряти. Бо нас змалку вчать: не можна тривожити Брендана.

З того часу мене дражнили: «Бренданова нівеста!». Мене то страшенно злило. Я кричала у відповідь: «Я краще повішуся, ніж буду Брендановою нівестою!».

Більше він мені не являвся.

Але коли сталася та халепа з батьком... Може, ти чула, що його місяць не

було, що човен його прибило до скелі... Ми вже його відспівали, як він явився... Він нічого не розказував удома, але мама якось сказала мені: мабуть, твій батько продав тебе Бренданові...

Я довго не хотіла вірити, бо я вже тоді крутила з Еріком...

Але тепер бачу, що правда була за мамою. Брендан таки мене трахнув.

А було це так.

Ми домовилися з Еріком, що він прийде до мене вночі. Власне, він не приходив, а припливав своїм човном. А точніше, не своїм човном, а старим батьковим, якого він відремонтував, відчистив, перефарбував і назвав «Мегі». Ми часто зустрічалися ночами з Еріком, бо не могли ходити вдвох публічно, адже ми були родичі. І всі це знали. Він припливав до мене серед ночі, подавав знак уханням сови, я виходила, і ми трахалися в його човні.

На цей раз я вибігла з дому в самій нічній сорочці і скочила з розгону в човен, аби опинитися в Ерікових обіймах. Я відчула щось не те, коли побачила зелене світло, яке пройшло крізь мене.

Мене мов вогнем обпекло: «Чорт! Та це ж Брендан! Як я вляпалась!».

Бренданові нівести розповідають байки про те, що зелене світло горить дуже довго і що це неначе калейдоскоп, неначе купання в джакузі чи щось таке. Неправда. Ніякого джакузі, ніякого калейдоскопа. Це просто зелена блискавка пронизує тебе. Осліплює на мить. Оглушує на мить. І більше нічого. Більше нічого. Одна мить — і ти залетіла. Бррр!

А головне: Ерік усе це бачив!

Мегі розповідала, кусаючи нігті, на яких лишилися острівці чорного лаку, покладеного принаймні минулого тижня, ще до пологів.

Обидві жінки сиділи на лавочці й дивилися на море.

Джон заворушився у своєму пакуночку.

— Слухай, — пробудилася з задуми Софія. — А давай іще раз подивимось йому під колінце!

— Ти сумніваєшся?

— Ні, просто цікаво, що то за трилисник.

Мегі серйозно подивилася на Софію:

— Його нема.

— Жартуєш?

— Сьогодні вранці зник.

— Чому ти не сказала про це Робертові?

— Я не знаю, що робити. Він справді зовсім не схожий на Бренданових дітей. Але... Зелене світло і все таке... Я думаю, це все-таки його робота. Хочеш подивитися?

— Хочу.

Жінки пішли в хату. Там було тепло, аж жарко, від нагрітої печі. Софія повідчиняла вікна. Мегі поклала немовля на диван, розгорнула пелюшки, і вони почали його роздивлятися.

— Ну, дивись: хіба він схожий на них?

— Хіба я знаю, які вони — Бренданові діти?

— Подібні до сов.

Софія замислилася. В пам'яті зринув образ місцевої солістки.

— Роуз-Мері?

— І вона також.

Софія прискіпливо глянула на дитя.

— Носик не совиний, це факт. А підборіддя... Але ж у всіх немовлят шия коротка... Давай заглянемо під коліно.

Вони перевернули дитину і поклали на животик. Хлопчик закректав, намагаючись підняти голівку, однак це йому не вдавалося: зарано.

Мегі розтягнула шкіру під коліном дитинчати:

— Бачиш, нема!

Софія нахилилася:

— Справді, нема. Слухай, а ти не переплутала ліве і праве коліно? Давай подивимося під другим.

Так і зробили.

— Ну, що, бачиш: тут теж нема!

Вони поклали дитя на спину.

— Що ти думаєш? — спитала Мегі Софію, звернувши на неї благальний погляд.

— Це не Бренданове дитя.

— А як же зелене світло?

— «Промахнувся». Побачив Еріка і... Облажався....

Жінки засміялися.

— Ну, що будемо робити? — спитала Софія і сама здивувалася своєму запитанню.

— А що робити?

— Треба йти до Еріка і сказати, що в нього син.

— Я не можу цього зробити. Якщо дізнаються, що це дитя інцесту, нам кінець...

Софія замислилася:

— Так, треба, щоб думали, що це Бренданове дитя, якомога довше... Тепер ти в очах громади, — як ти казала? — підіпсута... — так що тепер можете з Еріком жити разом, і у вас буде ваше спільне дитя... А далі все якось налагодиться...

— Ти думаєш?

— Так. Малюймо трилисник! — скомандувала Софія.

— Чим?

— Фломастером... Поки що...

— Неси!

Софія принесла набір фломастерів.

— Хто малюватиме? Я не вмію, — захвилювалася Мегі.

— Давай я... Я брала уроки малювання, — скромно сказала Софія про свої дизайнерські успіхи і почала виводити три маленькі листочки конюшини.

— Тільки зроби якось нечітко, щоб нічого не запідозрили.

— Звичайно, не турбуйся.

Хлопчик мовчав, неначе розуміючи всю відповідальність моменту, лише важко сопів, силкуючись підняти голову.

— Наче непогано, — оцінила роботу Мегі.

— Дми, щоб швидше висохло... Ні, давай краще я промокну серветкою, щоб було нечітко...

Мегі ахнула:

— Як справжній!

— До речі, якщо не мити милом, цей фломастер зі шкіри не змивається дуже довго. Я ним собі роблю щось типу тату. Ось бачиш, — Софія показала малюнок над кісточкою на носі, — тримається майже два тижні.

Але ми будемо зустрічатися для підстраховки раз на п'ять днів.

Мегі слухняно кивнула.

Несподівано за їхніми спинами почулося:

— Люба, я вже прийшов!

Софія похапцем згрєбла фломастери і запхала їх під диван.

У хату зайшов Роберт. Він був явно у доброму гуморі.

— Ти знаєш, любий, Мегі приготувала нам такий обід, що язик можна проковтнути! — запопадливо прощбетала Софія, аби замаскувати збентеження.

— Я голодний, як звір!

Роберт побачив розгорненого малюка:

— А хто це в нас тут такий? — спитав він привітно і нахилився до нього.

Софія з Мегі нервово презирнулися.

— До речі, я сьогодні вранці забув подивитися йому під коліно. Як там трилисник? Піду помию руки!

Мегі благально подивилася на Софію.

Та кивнула. Коли Роберт повернувся, вона спробувала його відволікти від малюка:

— Любий, може, спершу пообідаєш, поки риба ще тепла?

— Обід нікуди не втече... Ану, показуй, Мегі, свого героя!

Молода мама притулила малюка до грудей:

— Він... Він — голодний! Мені час його годувати!

Малюк і справді закомизився, і Мегі почала демонстративно розстібати

гудзики на кофтинці.

— Та я на одну секунду! — розсердився Роберт. — Ти щось приховуєш від мене?

— Нічого я не приховую! — перелякано відказала Мегі й похапцем віддала дитину в руки докторові.

Роберт поклав хлопчика на животик, так само, як десять хвилин тому це робили жінки, і почав розправляти шкірку під правим колінцем.

Жінки презирнулися й округлили очі.

— Нічого нема! — розчаровано промовив Роберт.

Софія вдарила себе долонею по лобі.

— Докторе, якщо ви шукаєте трилисник, то він під іншим коліном! — тремтячим голосом промовила Мегі.

— Не може бути! Знак був під правим коліном. Я точно пам'ятаю... Я так і записав у базі даних...

Роберт затнувся, бо помітив трилисник під лівим коліном.

— Не може бути! — прошепотів він.

Мегі за його спиною перехрестилася.

— Не може бути... — ще раз прошепотів він. — Як я міг переплутати ліве і праве коліно?

Він віддав дитину молодій мамі і обхопив голову руками.

Софія і Мегі співчутливо скривилися. Вони почували просто дику незручність.

«Може, признаємося йому?» — проворушила губами Софія.

«Тільки не тепер, благаю!» — так само, лише порухом губів, відповіла Мегі.

— Любий, не переживай, це не кінець світу! — заспокоїла Софія чоловіка.
— Давай краще пообідаємо!

Настрій у доктора було зіпсовано. Він їв обід автоматично, думаючи про своє.

Жінки ходили по хаті навшпиньки.

— Я сьогодні втомився. Піду відпочину, — нарешті сказав він і піднявся східцями нагору.

— Яюсь некрасиво виходить, — винувато промовила Мегі.

— Я пізніше все йому поясню, — пообіцяла Софія. — Зараз не можна, бо ми наражаємося на небезпеку змусити його стати співучасником змови, що не личить докторові...

— Так, не личить! — папугою повторила Мегі й закивала головою.

Жінки пішли в кімнатку для гостей і також завалилися спати.

Ввечері прийшов батько Мегі й забрав доньку з онуком додому.

Роберт спав цю ніч дуже тривожно. Софія відчула, що він у гарячці, й дала йому випити жарознижувальних ліків. У нього таке часто траплялося відтоді, як вони переїхали на острів. Роберт мав з дитинства алергію на хутро, пір'я, котів. Молода родина наче й уникала контакту з цими алергенами, однак усе одно Робертові приступи періодично повторювалися. Вони з Софією помітили, що найкращим способом позбутися алергії було виїхати з острова хоча б на кілька годин — як казав Роберт, «провентилювати легені».

Отже, долю сьогоднішнього дня було вирішено: Роберт бере відгул, і вони їдуть на материк. Софія зібралася, як завжди, швидше від чоловіка і сіла його чекати надворі, на лавочці.

Був сонячний день, і симпатичні різнокольорові будиночки — яскраво-червоні, жовті, сині, брунатні — гарно вигравали на зелених схилах пагорбів. Вона озирнулася на свій білий будинок і подумала, що, напевно, сьогодні таки наважиться купити фарбу.

— Роберте, як ти думаєш, у який колір перефарбувати нашу хатину?

— Люба, ти ж дизайнер, вибери сама, я в цьому нічого не тямлю!

— Ти не будеш проти темно-жовтогарячого?

— Гарний колір. Ти готова? Пором відходить через півгодини.

На маленькому поромчику, що його тягнув маленький буксирчик, поміщалася п'ять машин. Цього разу з ними опинилася машина, на якій батьки везли до пологового будинку Брітні, про яку казала Мегі. Ця родина поставилася до народження дитини серйозно: за два дні до кінця терміну вони забронювали в клініці на материку палату для доньки, а собі — номер у готелі. Брітні та її батьки дуже зраділи, що їхнім попутником виявився доктор, оскільки вони мали один не підписаний ним документ і боялися, що в них його не приймуть у клініці. А так їм вдалося залагодити справу, не виходячи з машини.

Батько Брітні Білл Різник був місцевим колієм свиней і вирізнявся своєю солідною поставою. Такої самої комплекції були його дружина і донька. Брітні була єдиною дитиною в родині. Вона вже трохи засиділася в дівках, їй було під тридцять, але, судячи з усього, женихом їй і не пахло. Білл Різник, не соромлячись, публічно побивався з приводу того, що не має кому передати бізнес, і навіть, подекуди, просив отця Боніфація замовити словечко перед Бренданом, аби той «зробив» Брітні дитину. Ніхто не знає, чим закінчилися ті переговори, але дівка й справді завагітніла.

На пристані лікар і батьки майбутньої мами щиро розпрощалися, потиснули одне одному руки через опущені віконця машин і роз'їхалися в різні боки.

Роберт і Софія спершу накупили продуктів, а потім поїхали до місцевого гігантського господарчого супермаркету.

Чим подобався Софії цей магазин, так це тим, що там можна було купити все разом: і фарбу темно-жовтогарячого кольору для стін, і фарбу білого кольору для вікон і дверей, і ролик для малювання стін, і пензлик для малювання рам, і квіти (фіолетові з жовтими серединками), щоб створювали контраст фарбі, і горщечки, і землю, і підставку до горщечків, і шурупи, якими підставка для горщечків прикріплювалася до підвіконня, і

молоток, і викрутку, і лійку поливати квіти, і добрива. Словом, тридцять три задоволення одним махом.

І от, штовхаючи поперед себе величезний візок, переповнений оцими тридцятьма трьома задоволеннями, на повороті вона раптово зіткнулася з іншим покупцем. Вони обоє чемно вибачилися, і на цьому інцидент було б вичерпано і Софія забула б про випадкового незграбу наступної ж миті, якби не те, що її погляд (нехай лише на пів секунди) «зашпортнувся» за незнайомця. Вона «сфотографувала картинку» і зберегла її у своїй пам'яті. А на тій картинці закарбувався чоловік у яскраво-зеленій сорочці і брунатній, здається, замшевій, жилетці. Незнайомець був гладко виголений і з неприродними яскраво-зеленими очима. А головне — він був лисим.

Софія зупинилася, задумалась, і раптом її пронизало: «Брендан! Це був Брендан!».

Вона озирнулась, але (на це й варто було сподіватися) його вже не було.

Софія спробувала пригадати, чи відчула вона його поштовх. Так, відчула. Отже, суетка була не безтілесною...

Вона попхала візок по основному проходу господарчого супермаркету, уважно заглядаючи у бокові проходи, шукаючи Брендана. У цю мить їй хотілося, щоб це виявився не Брендан, а звичайний обиватель.

Але зеленоокого чоловіка ніде не було.

Він просто розчинився в повітрі.

Софія і Роберт напакували свій маленький вантажний пікапчик. До відправлення порому було ще три години.

— Давай заїдемо в клініку! — запропонував Роберт і якимось дивно глянув на Софію.

— Навіщо?

Роберт зам'явся.

— Ти не хотіла б відвідати гінеколога?

Софія не сподівалася такої пропозиції.

— Взагалі, ні... Тобто сьогодні я собі цього не планувала. А що?

— Ну, ми з тобою одружені вже майже два роки, а ти не вагітнієш...

— Я теж про це думала, однак мої підозри падали на тебе, — ображено сказала Софія.

— На мене? — щиро здивувався Роберт, неначе був не лікарем у двадцять першому столітті, а дрімучим дядьком із сивої давнини, коли люди щиро вірили, що бездітними бувають лише жінки.

Софія подумала, що, в принципі, показатися гінекологові було б не так уже й погано, адже цього вимагає культура сучасної жінки, і тому легко дала згоду на відвідини лікаря. Вона із прикрістю помітила, що лікар чекав на них, значить, Роберт усе продумав заздалегідь. Ретельний медичний огляд з УЗД засвідчив, що Софія не має ніяких патологій, лишилось дочекатися аналізів. Підбадьорена цими результатами, Софія почувала себе молодою і самовпевненою.

Натомість Роберт, здавалося, був здивований: невже причина бездітності в ньому? Він якось намагався завуальовати свою розгубленість, метушився біля машини, перепаковував товари в багажнику.

Нарешті він зиркнув на годинника:

— Треба поспішати на пором. Раптом на острові хтось заслаб або помер...

— промовив він по-діловому.

Обоє знали, що він має на увазі попередника дитини Брітні, Бренданового нащадка, який от-от має з'явитися на світ і витіснити когось із старших. Знаючи секрет Мегі й відчуваючи, що далі вже не може обманювати чоловіка, Софія сказала тихо, неначе між іншим:

— На цей раз ніхто не помре...

Роберт на мить зупинився в своїй метушні і, не піднімаючи очей на дружину, тихо спитав:

— Значить, Мегі схитрувала?

— Не зовсім. Вона справді мала з Бренданом те саме, що й інші його «нівести», як тут кажуть на цих жінок, тому, власне, вона й думала на нього...

— Тобто...

Роберт не закінчив фрази.

«Акела промахнувся»... — хотіла була пожартувати Софія знаменитим афоризмом з мультика про Мауглі, однак схаменулася: Роберт жарту не зрозуміє.

«Взагалі, — подумала Софія, — ось іще одна причина моїх нарікань на безбарвне життя на острові: я тут не сміюся». Так, одна з вад перебування в чужій культурі полягає в тому, що твоїх жартів ніхто не розуміє, а тобі їхній гумор здається несмішним.

Софія зиркнула на Роберта, неначе вагаючись, чи розповісти йому цю шалено смішну історію про те, як вони з Мегі, малюючи конюшину на дитині, переплутали праве і ліве коліна, однак він мав пригнічений вигляд, і тому вона стрималася.

— Та я ще після пологів здогадувався про це, бо плямка під колінцем видавалася мені непереконаливою, однак я вирішив триматися осторонь сімейного скандалу. А в тому, що Мегі таки мала «зустріч» із Бренданом, я не сумнівався: тут про таке не жартують, Брендан цього не любить... А ваші хитрощі я враз розкусив і, чесно кажучи, навіть був зворушений тим, як ти намагаєшся підтримати Мегі, тому нічого й не сказав. Я лише був збентежений відкриттям, що Брендан буває безплідним... Раніше такого не було. Принаймні записи лікаря О'Браяна про це нічого не говорять.

Софія подумала: не такий уже й дурний її чоловік.

— Треба поговорити з отцем Боніфацієм, адже йому всі сповідаються. Може, він щось знає...

— Я пробував. Він уперто тримається таємниці сповіді.

— Нехай не називає імен, а лише скаже, чи були взагалі такі випадки на острові, коли після контакту з Бренданом жінки не вагітніли.

— Може, ти спробуєш? — запропонував Роберт. — Ти вмієш викликати людей на довіру. Розумієш, я справді думаю, що це могло б бути наукове відкриття...

Софія обійняла чоловіка: який він чудовий!

На поромчик вони в'їхали мало не останні.

Море за день спохмурніло, стало непривітним. Коли вони пливли, здавалося, що то не поромчик хилитається, а обрій з усіма скелями. Софію занудило.

Коли врешті вони сяк-так причалили до острова Білої Сови і виїхали з порома на сушу, Софія вискочила з машини, аби на повні груди дихнути свіжим повітрям, хоч це була ілюзія, адже на поромі свіжого повітря також не бракувало.

Бажання їхати додому серпантиноюю дорогою Софія не мала. Тому вони вирішили перебути годинку-дві в центрі містечка, тим більше, що біля паба було запарковано багато машин і звідти долинав якийсь шум. Таке бувало, коли відбувався матч з хокею: в пабі був великий телевізійний екран, і мешканці приходили сюди на колективний перегляд.

Однак тепер було літо... Софія дивувалася: що могло їх зібрати докупити?

Роберт пішов «на розвідку» і дуже швидко вискочив назад, махаючи рукою: іди швидше сюди.

Всередині їй відразу стало зрозуміло, у чому річ: показували перший тур народного змагання «Країна має таланти», в якому, вочевидь, мала взяти участь Роуз-Мері.

Паб був просто забитий простими рибалками. Одні з них займалися малим рибальським промислом, з якого можна було лише вижити, однак ніяк не забагатіти. Молоді хлопці переважно вже наймалися на більші рибальські судна. Це була трохи краще оплачувана, проте все ще важка і брудна робота. І ось ці чоловіки, які, в принципі, не мали зайвої копійки, все-таки

зібрали гроші, хто скільки міг, і відправили Роуз-Мері на конкурс.

І от вона з'явилася на екрані.

— Подивіться, подивіться, вона в моєму платті! — вигукнула Елен.

На неї всі зацитькали.

— Красуня... — прокоментував хтось.

Насправді Роуз-Мері мала жахливий вигляд. Вона впливла на сцену в саморобному платті, як біла мара, і стала перед екраном. Її дуже погано освітлювали, її потрійне підборіддя здавалося масивним і потворним. Її маленький ротик, носик-дзьобик і ріденьке волоссячко на голові робили її подібною до... так, до сови, до гігантської сови.

Очевидно, таке саме неприємне враження вона справила і на журі. Софія прочитала це на їхніх скептичних обличчях. Члени журі іронічно презирнулись і скорчили саркастичні гримаси.

Тут заграла музика. Це був Моцарт, «Севільський цирульник».

Софію охопило хвилювання. Вона раптом відчула себе частинкою цієї рибальської спільноти, для яких Роуз-Мері була не потворна гігантська сова, а справжня Примадонна.

Роуз-Мері відкрила маленького совиного ротика, і... звідтіля полилися просто божественні звуки. Вона співала арію Розалінди. Софія ніколи в житті не чула віртуознішого виконання. Абсолютно чистий звук, ідеальна техніка.

Оператор навів камеру на суддів: у них просто щелепи повідвисали. Ці чистенькі, вилізани сноби, які могли собі дозволити кривити невдоволені й іронічні міни щодо тих, хто не відповідав їхнім штучно сконструйованим стандартам, були шоковані. Ні, вони не просто були шоковані, це надто м'яке слово для означення того, що побачила Софія, вони були прибиті шоком. Вони були розчавлені.

У пабі стояла мертва тиша. Рибалки, які чули Роуз-Мері щонеділі в церкві й щиро вірили в те, що вона справжня співачка, слухали її, затамувавши

подих. Вони не ворушилися, неначе боячись, щоб це не збило Роуз-Мері з ритму, щоб, не дай Бог, вона не сфальшивила, не поперхнулася, не розгубилася. Для них це була справа життя і смерті. Це була сутичка їхнього маленького ізольованого світу з великим і чужим, який вважає їхній маленький світ відсталим і навіть потворним.

Коли Роуз-Мері закінчила, паб вибухнув вигуками і аплодисментами.

Журі сиділо приголомшене. Коли чистенькі сноби натисли на велику зелену кнопку, мовляв, Роуз-Мері прийнято до другого етапу, чоловіки в пабі покидали свої капелюхи з великими крисами і замахали ними в повітрі, а жінки почали витирати очі від сліз білими хусточками.

Софія й собі помітила, що в неї мокре від сліз обличчя.

Роуз-Мері повернулася на острів Білої Сови наступного дня і відразу ж почала готуватися до другого туру. Софія вирішила особисто зайти до неї додому і передати досить пристойну суму на її наступну подорож.

Була п'ятниця, по ідеї, Роуз-Мері мусила бути на робочому місці, але мер містечка дозволив їй не ходити на роботу, причому зарплата її зберігалася. Це суперечило всім бюрократичним правилам, однак відповідало законам людяності, які все ще були живими на цьому острові. Інша помічниця мера — молода дівчина — сама зголосилася працювати і за себе, і за Роуз-Мері. Софія бачила, що кожен мешканець острова вважав участь Роуз-Мері у конкурсі особистою справою.

Роуз-Мері жила недалеко від Штурвалу старого Джо в маленькому мальовничому будиночку, пофарбованому яскраво-синьою фарбою і з білосніжними мережаними фіранками на вікнах. Перед хаткою зеленіла акуратно підстрижена травичка. Софія замилювалася.

З відчиненого вікна долинала музика якоїсь опери: Роуз-Мері вправлялася. Вікно було відчинене, і звідтіля чулися чудові переливи її голосу. Дмухнув вітерець, фіранку «засмоктало» досередини, і добру хвилину вона тріпотіла на вітрі під кутом 90 градусів. За цей час Софія, що чекала під хатою нагоди увійти, побачила, як Роуз-Мері стоїть перед стареньким програвачем, на якому крутиться платівка. Роуз-Мері акуратно, як ювелір, зняла голівку програвача з платівки після завершення музичної фрази, яку щойно виконала разом зі співачкою, і поставила точнісінько на ту точку, де

музична фраза починалася. Ні на мікрон далі, ні на мікрон ближче. Ідеально точне потрапляння. Не встигла Софія здивуватись, як фіранка закрила отвір у вікні.

Софія набралася нахабності й відсунула фіранку, щоб заглянути у вікно. Перед нею повторилася та сама магічна процедура: ювелірно зняту голівку було ювелірно поставлено точнісінько на початок музичної фрази. Ні нотою раніше, ні нотою пізніше. Роуз-Мері почала відпрацьовувати наступну музичну фразу. І знову те саме. Неначе цю суперточну дію виконувала не людина, а робот, запрограмований комп'ютером. Причому всі рухи Роуз-Мері були блискавичні. Так блискавично ловить сова свою жертву загнутими кігтками. Софія подивилася на руки Роуз-Мері: вони справді були дуже подібні до совиних лап: нігті загиналися під подушечки пальців.

Софія дочекалася, поки Роуз-Мері сяде передихнути, і лише тоді постукала в двері.

Роуз-Мері не здивувалася її приходу.

Софія докладно пояснила, чому вона прийшла, крім того, запропонувала свої послуги і матеріальну підтримку, аби підібрати плаття для другого туру. Роуз-Мері скромно подякувала, і вони домовилися поїхати на материк наступного тижня.

Уже стоячи на порозі, Софія насмілилася їй запропонувати ще одне:

— Роуз-Мері, хочете, я вам встановлю комп'ютер і оцифрую звукові файли фрагментами так, щоб Ви могли співати кожну музичну фразу окремо або поєднувати їх?

— О ні, я вже це пробувала. Мені не сподобалося. В роботі з платівкою є своя магія, — замислено сказала вона. — Ось погляньте...

Роуз-Мері підійшла до програвача, ввімкнула його, платівка почала обертатися. Вона взяла подушечками пальців, під які заверталися її нігтики, голівку і блискавично поставила на те місце, яке вона хотіла продемонструвати. Без ніякого «в'їзду», це знову було абсолютно точне потрапляння на початок музичної фрази.

«Як ви це робите?» — хотіла була спитати Софія, однак Роуз-Мері

випередила її.

— Чуєте? — спитала вона, коли мелодія пішла на різке димінуендо. — Чуєте?

— Що саме?

Роуз-Мері неначе здивувалася, що Софія не зрозуміла її, але примирливо сказала:

— Добре, ще раз.

Роуз-Мері знову зняла голівку і поставила точнісінько на ту мікроточку на платівці, що й попереднього разу.

Софія прислухалася до музики, гарячково думаючи: «Що я маю почути?»

— Що я маю почути? — наважилася спитати вона.

— Як платівка тут зітхає...

«Хто зітхає? Платівка?» — перепитала сама себе Софія.

— Здається, я почула, — збрехала Софія, але дуже непереконливо.

— Давай іще раз, — сказала Роуз-Мері, і Софія зареклася: «Якщо вона і втратить втрапить у ту саму точку, в ту саму початкову ноту музичної фрази, я обіцяю повірити в усі байки, що почула за останні п'ять днів на острові».

Роуз-Мері підняла голівку й опустила її точнісінько на те саме місце.

Софія напружила вуха, дочекалася димінуендо і раптом почула чітке: «Ох!».

Її пересмикнуло. Вона невпевнено подивилася на Роуз-Мері і спитала:

— То було «ох»?

— От бачите, як це легко! — зраділа та.

«Дуже легко! — іронічно повторила собі Софія. — Здається, в мене їде дах.

Треба звідси тікати!».

Вона вискочила на вулицю, ледь устигнувши попрощатись, і мало не бігом почала віддалятися від хатинки Роуз-Мері. В неї у вухах досі стояло те «ох!», яким зітхнула платівка.

Софія перевела віддих лише на пристані, де якраз рибалки розставляли столи для завтрашнього базарчику. Вона зупинилася, вдаючи, що з цікавістю розглядає все, що тут діється. А насправді гарячково думала про своє. Вона фізично відчувала, що в неї під черепною коробкою щось відбувається: неначе різні частинки мозку переміщуються, міняючись місцями. Вона силою волі намагалася «повернути» ті мобільні частинки мозку на свої місця, але вони й далі рухалися, як скресла крига на морі.

— Усе гаразд?

Софія здригнулася. Це був отець Боніфаций. Він привітно всміхався до неї.

— Як би вам сказати? — непевно промовила вона. — Не знаю.

Вона не була налаштована розмовляти, тому що боялася втратити контроль над тим, що діялося в неї в голові, однак, згадавши, що має «партійне завдання» від чоловіка, вирішила підтримати розмову.

— Ви до церкви чи з церкви, отче?

— До церкви. Хочу попрацювати з паперами.

— З паперами? — перепитала вона отця, і щось сплило в її голові, якісь рештки спогадів. — Я оце подумала... Ви мені скаржилися, що ваші метричні книги геть обдерті... Я оце подумала... Це ж погано, що вони нищать... адже це старовинний документ, дуже цінний для історії... Його треба зберігати, а не шарпати. Ви не думали про те, щоб відсканувати ці книги і працювати з копіями, а не з оригіналами?

— Так, я про це думав, але все не маю часу цим зайнятися... А якщо чесно, я не дружу з модерною технікою.

— А у вас є сканер?

— Так, є.

— Хочете, я вам допоможу? Мені все одно нема чого робити на цьому острові.

— Ви серйозно?

— А чом би ні?

Отець Боніфаций уважно подивився на неї.

Софії нічого було приховувати. Принаймні поки що. Тому вона абсолютно спокійно дозволила йому проникнути поглядом до самого дна її зіниць.

Здається, отець не побачив в її очах нічого поганого, тому погодився. Софії здалося, досить легко. Невже він не боїться, що вона дізнається про таємниці генеалогії мешканців острова Білої Сови?

— Чи маєте хвилинку? — спитала вона, коли він зібрався вже йти.

— Так, маю.

Софія розповіла отцеві про свою зустріч у супермаркеті з зеленооким клієнтом.

Отець розсміявся:

— Так, звичайно, це він! Брендан. Будьте обережні. Він вами зацікавився!

— О Господи! Невже це означає, що тепер я його «нівеста»?

— Хто його знає...

— Не лякайте мене.

— А я й не лякаю, лише попереджаю.

Софія замислилася. Це якраз була нагода поставити запитання, яке цікавило Роберта:

— Приміром, чи буває так, що жінка, яка побачила Брендана, не стає його

«нівестою»? Тобто все обходиться без наслідків?

— Звичайно! Тут усяке буває. Чоловіки також зрідка бачать його. І теж, слава Богу, без наслідків! Інакше уявляєте, яку халепу ми всі мали б на острові, якби чоловіки почали народжувати дітей! — іще раз пожартував отець.

Софія хотіла спитати про те, чи завжди зелена блискавка, що пронизує жінку, закінчується вагітністю. Але стрималась, аби не сполохати отця надмірною цікавістю. Тому поспішила закінчити розмову:

— Отже, я чекаю від вас сигналу. Як тільки надумаєте сканувати документи, дайте мені знати.

— Найкраще буде, якщо ви прийдете до мене і подивитесь, чи захочете це робити.

— Та захочу, захочу, — запевнила Софія.

— Ні, все-таки спершу прийдіть і подивіться, — наполягав отець Боніфацій.

— Добре, коли вам зручно?

— Завтра, в суботу, після обіду.

Розмова з отцем трохи відволікла її від думок про те, що вона божеволіє. Ідучи нагору, до своєї хатини, Софія вирішила, що її мозок просто не може впоратися з новою інформацією. Йому треба передихнути. Тому слід зайнятися фізичною працею.

Біля хати знову стояв кошик із рибою. Вона роздратовано глянула на нього. Однак її осяяла ідея: вона може взяти рибу завтра на базар і там за один долар почистити її!

Їй стало трохи легше. Вона перевдяглася й узялася фарбувати будинок у темно-жовтогарячий колір.

Робота поступово привела її до рівноваги. Вона вже практично забула про те, що сталося в хаті Роуз-Мері. У перерві, щоб дати м'язам рук і спини

відпочити після незвичних вправ, вона зайнялася квітникарством: пересадила жовті братки і примули у кошичок, підживила їх добривом і полила.

Після того сіла на лавочку і почала чекати чоловіка з роботи. Хоча він мав прийти знизу, вона дивилася на море, неначе він мав приплисти на кораблі. Це було так дивно! «Напевно, саме так чекають на цьому острові дружини рибалок своїх чоловіків з моря», — подумала вона.

Несподівано вона відчула у себе на обличчі «сонячного зайчика» і відволіклася від роздумів. Вона роззирнулася і побачила, що світловий відблиск іде з того пагорба, де стоїть школа.

«Це, мабуть, учитель бавиться телескопом, — подумала вона й осмикнула себе. — Який телескоп? Адже зараз Божий день!..».

Вона перевела погляд на інший пагорб, де стояв маяк. «Треба піти туди прогулятися. Я ще жодного разу там не була!» — пообіцяла вона собі...

...Тоді згадала, що наближається неділя, і продумала план спостереження за органістом церкви святого Альфонса...

...Софія відчула, як злипаються її вії і вона поринає в приємну дрімоту...

Вона прокинулася від того, що хтось тормосив її за плече.

Софія побачила перед собою рибалку, який тримав оберемком великий мішок. «З рибиною, чи що? — подумала вона. — Цього ще мені бракувало!».

Вона протерла очі й роздивилася, що перед нею стоїть не просто рибалка, а сам бог моря. Молодий, красивий... Ні-ні, слова «молодий, красивий» були надто банальні, щоб описати його зовнішність. Поки вона подумки підбирала епітети, він благально попросив:

— Будь ласка, допоможіть!

— Доктора немає вдома, він у себе в офісі! — розгублено промимрила Софія.

— Нам не доктор потрібен, а ви... Я від Мегі...

— Софія зиркнула на «мішок» і зрозуміла, що це маскарад. Там схований малюк.

— Ага! Ви — Ерік? — здогадалася Софія. — Я все зрозуміла. Ходімо до хати!

Вдруге все йшло, як по писаному. Конюшинка вийшла набагато швидше. Вони її промокнули і загорнули маля у мішковину.

— Чому Мегі сама не прийшла? — спитала Софія.

— Щоб її мати не здогадалася. Мегі сидить на березі й гойдає візочок, вдає, що там малий. А завтра приїжджають родичі... Розумієте?

— Так, я все розумію... Біжіть! Нехай щастить!

Ерік побіг униз стежкою, очевидно, до машини, яку запаркував біля Моллі-Доллі.

Софія з приємністю провела поглядом молодого довгоногого морського бога і всміхнулася з почуттям виконаного обов'язку... Малюк має маму й тата, а Мегі має Еріка.

Субота почалася чудовим сходом сонця. Софія рано пробудилась і зустріла світанок на лавочці.

Роберт устав невдовзі й «відпросився» у дружини «на материк». Його викликали в пологовий будинок до Брітні.

Софія вирішила, що це вдала нагода зробити свої справи.

По-перше, вона пішла на рибний базарчик, щоб почистити рибу. Рибалка, до якого вона звернулася, трохи здивовано подивився на Софію, мовчки почистив рибу, але грошей не взяв.

По-друге, вона майже закінчила фарбувати будинок. На жаль, однієї банки фарби не вистачило. Під час роботи сталася цікава річ. Вона перевіряла, як сохне фарба на вже помальованій ділянці, й помітила, що до бокової стінки

будинку, а точніше, до свіжої фарби, приліпилося біло-сіре рябе пір'ячко.

Вона здивувалася: звідкіля воно могло взятися? Підняла голову і зрозуміла, що саме над цим місцем нависає скеля, схоже, вершина гори. Звідси виходило два висновки: по-перше, на верхівці скелі і справді є совине гніздо. А по-друге, з'ясувалася причина Робертової алергії.

Потім надійшла пообідня пора, і Софія вирушила на зустріч із отцем Боніфацієм.

У церкві було тихо, темно і прохолодно. Пахло старим деревом. Та й не дивно: як і в усіх старих католицьких церквах, тут було багато дерева: стіни, панелі, сповідальні, лавки...

Софія роззирнулася. Щось її насторожувало. Чогось бракувало.

І раптом її осяяв здогад.

— Отче, а де орган? — голосно вигукнула вона.

Отець Боніфацій здивувався її запитанню.

— Орган, так само, як і Брендан, з'являється лише під час служби.

Софія іронічно перепитала:

— Отже, орган — це теж привид?

— А що тут дивного? — відповів запитанням за запитання отець.

— Та нічого, — так само іронічно промовила Софія.

Отець Боніфацій провів її до маленької кімнатки, де зберігалися метричні книги. Найстаріші з них були величезні, в шкіряних оправах і з золотим тисненням. Софія розкрила одну з них і зрозуміла, чому отець Боніфацій так легко погодився надати їй до них доступ: вони були написані латиною, причому якоюсь готичною каліграфією. Щоб розібратися в тих каракулях, — напевно, думав отець, — потрібне буде ціле Софіїне життя, на що вона ніколи не погодиться.

Софія подивилася на отця: він посміхався. Посмішка була не злорадна, ні, цілковито дружня. Він ніби говорив нею: «Ну що, облизнулася?» Вона всміхнулася у відповідь. У свою чергу, її усмішка могла означати що завгодно. Наприклад: «Один — нуль на вашу, отче, користь!» Або: «Яка краса!» Або: «І як ви з цим даєте собі раду, отче?».

— Ну, де ваш сканер? — по-діловому спитала Софія.

Отець показав на модерну машину, розраховану на величезні формати. «О, тут цілком вміститься велика сторінка метричної книги», — подумала Софія.

Сканер був розпакований, але ще не приєднаний до комп'ютера.

— А де ваш комп'ютер? — поцікавилась Софія.

Отець показав у куток. Там стояла також дуже якісна машина з великим монітором.

— Ну, що ж, — сказала вона, — почнемо з того, що приєднаємо сканер до комп'ютера і примусимо їх «між собою розмовляти».

Софія дуже швидко з цим упоралась.

Отець був здивований і радий, що має таку спритну помічницю.

— Сьогодні будете сканувати? — спитав він.

— А чом би й ні?

— Тоді я буду в своєму офісі, а ви самі тут хазяйнують.

— Гарзд.

Софія розпочала рутинну справу сканування, про себе думаючи: «Не знаю, чи ці каракулі можна розібрати. І я не впевнена, що хочу це робити. Власне, я можу зробити копію книг для Роберта... Якщо йому це конче потрібно, нехай сам сидить і розшифровує... У них же, напевно, в університеті на медичному викладали латину... Хоча, може, й ні. А взагалі, мені також в університеті викладали латину... Я тоді плювалася: навіщо вона мені?»

Пам'ятаю, я ледь спромоглася скласти залік. Ніколи не знаєш, як життя обернеться...»

Сканер крєктав і стогнав. Об'єм для запам'ятовування був досить великий, та ще й Софія встановила режим найвищої якості. Тому процес ішов поволі. Однак Софія знайшла собі забавку: поки машина сканувала наступну сторінку, вона роздивлялася попередню, яка тим часом стояла на екрані.

Через деякий час каракулі перед її очима почали набувати якоїсь форми. Вона стала уважніше до них приглядатися.

Кожна сторінка являла собою переплетені надруковані в типографії бланки, а колонки були заповнені рукою священика. Надруковане читалося досить легко. Софія, трохи поворушивши мізками, почала згадувати ази університетської латини, а також аналізувати свої лінгвістичні асоціації з французької та іспанської мов. Довелося підключити і вроджену кмітливість, і... заголовки колонок було успішно розшифровано: дата народження, дата охрещення, стать, законнонароджена дитина чи ні, адреса, ім'я, батьки, соціальне походження, хрещені батьки, дані про стан здоров'я дитини.

Софія була приємно здивована своїми лінгвістичними успіхами. «Так що, отче, — подумки звернулася вона до священика, — даремно ви були такі скептичні щодо можливості проникнення в таїни метричних книг. Ви мене явно недооцінили!».

З рукописом справи йшли набагато тяжче. Писані літери розпізнавалися зі скрипом. Софія почала з імен: там можна було якось здогадатися, яка каракуля що означає. Помалу з'ясовувалися окремі літери і в інших словах. Так чи інакше, вона сама собі бавилася з текстами, сприймаючи це як вид захоплюючої інтелектуальної гри.

— Ну, як ви тут? — почувлося ззаду.

Софія здригнулася.

— Отче, ви, напевно, хочете, щоб я почала заїкатися! Не можна так лякати слабку жінку.

Отець розсміявся.

— У вас тут на комп'ютері є музичка? — поцікавилася Софія.

— Є, щоправда, тільки церковна.

— Можна, я собі тихенько включу, щоб не нудитися?

— Так, робіть що хочете: комп'ютер у повному вашому розпорядженні!

Софія порилася в меню і побачила там величезну підбірку аудіофайлів, клікнула на перший — і полилася чудова органна музика.

Так під музику вона пропрацювала кілька годин, поки не втомилася. За цей час їй вдалося ідентифікувати з десяток рукописних літер. Крім того, було зроблено один важливий висновок: якщо вона хоче зануритися в генеалогію, то слід починати не з першої книги, а з останньої. Тим більше, для цього був іще один аргумент: в останніх книгах письмо, хоч і латиномовне, видавалося розбірливішим.

Тому вона вирішила для себе наступного разу зайнятися партизанщиною: тимчасово припинити сканування першої книги і перейти до останньої.

Софія попрощалася зі священником і домовилась повернутися до церкви в понеділок.

Вийшовши на вулицю, вона з насолодою підставила обличчя сонцю: в церкві вона встигла змерзнути.

Дорогою додому вона почувалася майже щасливою: період смертельної нудьги закінчився!

У неділю церква була повна-повнісінька. Власне, як і завжди. Органіст з органом були на своєму місці, а саме посеред церкви. Софія навіть надягнула окуляри, щоб спробувати розгледіти відображення Брендана в боковому дзеркальці, прикріпленому до органа, в яке він спостерігав за командами диригента хору. Однак це їй нічого не дало.

Софія озирнулася по церкві. На цей раз серед парафіян були нові обличчя. Можливо, вони колись уже тут з'являлися, просто перші півроку вона не

розрізняла людей, їй усі були однакові.

Нові люди чимось відрізнялися від решти парафіян, частина з них мала явно індіанські риси обличчя, однак інші були схожі на типових ірландців.

— Хто це такі? — спитала Софія чоловіка.

— Це метиські родини з сусідніх островів.

— Що значить — метиські?

— Ну, колись їхні предки перемішалися з прибульцями, ніхто точно не знає, чи з французами, чи з ірландцями, чи з шотландцями... Тому бачиш, у них деякі діти подібні до індіанців, а інші на них зовсім не схожі.

— А першопредки їхні — хто? Індіанці?

— Так. Але тут слово «індіанці» зараз не вживають. Вважається, що воно принижує цих людей. Тому їх називають «аборигенні народності» або «перші народності»...

«Якось не звучить по-українськи. Краще буде “автохтони”».

— А звідки вони приїхали?

— З інших островів. Взагалі вони самі себе називають «люди Білої Сови» і живуть розкидано на островах північніше від нашого, а також на материковій прибережній зоні. Ще далі на північ.

— А чому я їх бачу вперше?

— Взагалі, у них є кілька своїх церков... Вони ходять туди... А сюди приїжджають, коли їм чогось треба на нашому острові.

Почалася служба Божа. Софія присіла на лавку, похапцем витягла з «кишеньки» лавки псалтир і почала стежити за текстом.

Водночас вона намагалася стежити за Бренданом.

Але, як на зло, її весь час щось відволікало: то отець уважно дивився на неї, виголошуючи проповідь про невіруючого Хому, то Роберт намірявся знову

взяти її за руку! Просто нещастя якесь!

«Ні! — наказала собі Софія. — На цей раз ні під якими тортурами я не відірву погляду від Брендана! Хочу на власні очі переконатися, чи мене дурять, чи привиди існують насправді!».

І ось настав той момент, коли Роуз-Мері почала виконувати фінальну партію. Вона, як магніт, почала притягувати до себе погляди парафіян.

«Не відволікайся! Не відволікайся! Не піддавайся на спокусу подивитись на солістку! Дивись тільки на Брендана!» — умовляла себе Софія.

Аж тут...

«Щоб ти... була здорова, Роуз-Мері! Ти чого ступила два кроки ліворуч, дурепо? Ти ж мені закрила Брендана!».

Софія закрутила шиєю, аби зазирнути за Роуз-Мері, однак жінка була досить масивна. Побачити Брендана з органом не вдавалося.

Тепер Софія зрозуміла, чому вона ніколи не бачила органіста у фіналі: його закривала солістка. А крім того, світло прожекторів, які вмикалися в цей момент, засліплювало парафіян.

Тим часом Роуз-Мері витягла останню ноту, ступила крок праворуч на старе місце, і, як і варто було очікувати, від Брендана, а також від його органа, не лишилося й сліду.

Софія мало не луснула зі злості.

Отець почав робити оголошення: за минулий тиждень відбулося два «поповнення» (народилися хлопчики у Мегі і Брітні) й одна втрата (помер Джон Невічний), громада заспівала «Вічну пам'ять». Отець також привітав Роуз-Мері з перемогою в першому турі конкурсу «Країна має таланти». І вся церква заспівала їй псалом, щось на кшталт «Многая літа».

Служба закінчилася. Софія нетерпляче роззиралась навкруги. Обернулася праворуч: глава метиського сімейства привітно всміхався до неї.

«Цікаво, чому цей дядько до мене шкіриться?».

Тільки-но вона це подумала, як до них із Робертом підійшла делегація людей Білої Сови. Виявляється, це була не одна родина, а кілька. А той чоловік, якого Софія прозвала для себе «дядьком», насправді був їхнім Чіфом, тобто кимось типу вождя чи голови громади. Чіф попросив доктора під'їхати на острів Одноокого Песця і оглянути їхнього экс-Чіфа, котрий заслаб на якусь дивну хворобу.

— Що, прямо зараз? — неохоче перепитав Роберт.

— Так, йому дуже зле.

«Цікаво! Якби було дуже зле, то вони б не чекали всю службу Божу!» — подумала Софія, але вголос нічого не сказала. Власне, перспектива провести решту неділі деінде, аби не вдома, була не такою вже й поганою. Роберт намагався переконати Чіфа, що він відвідає їхнього дідуся завтра, в робочий час. Але той наполягав на своєму. «Не хочуть ганяти човна туди й назад: так буде на одну поїздку менше...».

Поки Роберт із Чіфом вели переговори, Софія з чемності відійшла. Вона подумала, що непогано було б зустрітися з отцем Боніфацієм, щоб домовитися про наступну сканувальну сесію.

Вона терпляче чекала, поки отець розмовляв з родинами Мегі та Брітні про обряд хрещення, і тут ззаду почулося:

— А я знаю ваш секрет!

Софія здригнулася. «Тут усі мають цю дурну звичку підкрадатися нишком з-за спини?».

Перед нею стояв незнайомий чоловік нерибальської зовнішності.

— Ну, і який компромат ви на мене маєте? — спитала Софія без ентузіазму.

— Ви займаєтеся шахрайством.

— Та ви що? Як цікаво! І як практично я це роблю?

— Ви підтасовуєте факти щодо Бренданового батьківства.

Софія уважніше стала роздивлятися чоловіка. Хто б це міг бути? Хто б міг бачити, як до неї приходили Мегі й Ерік?

— Ага! — здогадалася вона, згадавши сонячні зайчики. — Ви, напевно, вчитель, який підглядає за мною в бінокль? Чи в підзорну трубу! Ну, що ж: ви звинуватите мене у шахрайстві, а я вас відразу — у збоченстві. Причому звинувачу вас так, що бідні острів'яни боятимуться водити дітей у школу. Повірте, я це зроблю майстерно.

Вчитель розсміявся. Видно було, що він мав нормальне почуття гумору.

— А ви й справді розумна жінка!

— Чому «справді»?

— Отець так казав про вас.

— Я не розумна. Я просто вмю логічно мислити.

— Заходьте якимось у гості! — запропонував він.

— Чому раптом? Для школи я застара. А для збоченства занадто цнотлива, — пожартувала вона.

— Задля науки, Софіє, — загадково сказав він. — До речі, мене звати Седрик.

— Хіба що для науки... — завагалася вона.

Софія так і не дочекалась отця, котрий усе ще говорив з двома родинами. Роберт подав знак, що треба йти.

Коли вони підійшли до берега, відразу ж розпізнали маленький катерок, що належав людям Білої Сови. Його не можна було сплутати ні з чим: борти було розмальовано орнаментами, які склалися з елементів, подібних на совині очі, пазурі й дзьоби.

Вони піднялися по трапу.

— Скільки плести до вашого острова Одноокого Песця? — спитала Софія,

песимістично розглядаючи катерок, що ніяк не був розрахований на цивілізованих людей. Усюди валялися сітки, банки з-під кока-коли і пива, недопалки сигарет.

— Годину, — сказав Чіф.

— Годину? — перелякалася Софія. — Я не їду! Випустіть мене! У мене морська хвороба!

Але було вже пізно. Катерок якраз загуркотів, і її слів ніхто не розчув.

Софія впала в депресію: «Ну, що це таке на мою голову?».

Вона набурмосилася і перші двадцять хвилин мовчки понуро дивилась на сірий горизонт.

Човном керував антропологічно типовий молодий «ірландець». А може, й француз... Бог їх знає, з ким вони перемішалися...

— Не сумуйте! — почувла вона.

Це був Чіф.

— Як тут не сумувати? Цілу годину теліпатися! А потім годину назад... І ще у вас там сидіти невідомо скільки!

— Така наша доля, — зітхнув Чіф. — Годину туди... Годину сюди... І життя немає.

— І я про це саме.

Вона трохи заспокоїлася і сказала миролюбно:

— Ну, гаразд, розважайте мене.

— Як?

— Ну, розкажіть про свій народ, чи що там у вас? Громада? Плем'я?

— Ми називаємося «люди Білої Сови», — поважно сказав Чіф.

— Як і наш острів?

— Колись він був наш. Тобто наших предків, — байдуже уточнив Чіф.

— Біла Сова — це що? Ваш тотем?

— Ні, ми християни. Це був тотем аборигенів (ага, індіанців, — подумала Софія), які змішалися з прибульцями з Європи. Наші люди собі лишили це ім'я. Тільки ім'я. Ми ходимо до церкви, — ще раз підкреслив Чіф, неначе намагаючись відмежуватися від дохристиянського минулого. — І віримо в Ісуса Христа.

— А в Білу Сову не вірите?

— Як це, не віримо? Та це ж наша покровителька! — обурився Чіф.

— О'кей. Тоді розкажіть що-небудь. Може, якийсь переказ, чи що. Про Білу Сову, наприклад.

— Про Білу Сову? — Чіф замислився. — Так, є в нас один переказ. — Він налаштувався на серйозний лад і почав оповідь. — Народ Білої Сови жив на цих островах віддавна, ще від первісних часів, коли Великий Баклан пірнув у води предвічного океану і дістав звідтіля грудку землі. Він її посіяв по воді, і від цього постали різні острови, на яких живе народ Білої Сови...

Чіф театральньо закотив очі під лоба, а потім склепив повіки.

— І це все? — скептично спитала Софія.

— Так, а що? — трохи збентежений тим, що не справив на Софію належного враження, сказав Чіф.

— Пардон, а материк з чого утворився? — спитала його жінка.

— Наш переказ про це мовчить, — завагався Чіф. — То не наша справа. Нехай білі про те подбають.

Софія подивилася на годинник: іще сорок хвилин теліпатися морем. Отже, треба себе розважати. І вона продовжила допит:

— Тоді інше запитання: землю із дна моря дістав Баклан, а народ шанує Білу Сову. Чому?

— Бо вона звила гніздо на одному з островів.

— А де вона взялася?

— Я про це не думав.

— А Баклан куди подівся?

Цим запитанням Софія вбила Чіфа наповал.

— Екс-Чіфа треба спитати, — невпевнено сказав він.

— Отож-бо, — погодилася Софія. — Інакше якесь непорозуміння виходить... Та й узагалі.... Міф ваш якийсь непереколивий. Баклана я ще можу уявити до створення світу. Він харчується рибою, тобто він став пізніше, вже після створення світу, харчуватися рибою. Адже риби в первісному океані, як я розумію, ще не було?

Чіф заперечливо замахав головою, хоча дуже непереколиво.

— Словом, я можу повірити в те, що Баклан міг тисячоліттями до створення світу літати над правічними водами океану, час від часу сідаючи на воду, щоб відпочити. А при чому тут Сова? Вона — птаха материкова. Над водою не літає, бо харчується мишами, чи то пак, полярна сова харчується лемінгами. То де вона взялася?

Чіф напружив чоло.

Софія всміхнулася про себе. Взагалі-то, вона «приколювалася». Вона цілком могла б «проковтнути» недосконалий міф про творення, який після багаторічної деградації нагадував обпатрану курку, однак щось її смикало за язик.

— От уявіть собі, — вела далі вона. — Приїжджають до вас фольклористи з материка, ну, скажімо, з якогось крутого американського університету... Розумні люди і все таке. Хочуть вони вас досліджувати. А ви їм що? Оцю примітивну казочку?

Чіф подивився на неї перелякано:

— До нас і справді приїжджають американські антропологи наступного тижня.

— От бачите. Значить, розказувати треба не так.

— А як?

— Я хіба знаю? — різко сказала Софія, однак, побачивши знічений вираз обличчя Чіфа, миролюбно додала:

— Ну, можна почати приблизно так: «До початку світу, коли ще не було нічого, лише первісні води океану, над тими водами літав Великий Баклан. І носив він на собі свою жінку — Білу Сову. І якось вона йому каже: “Я б хотіла відкласти яйця, щоб вивести пташенят, але не маю де. Чи не міг би ти дістати трохи землі з дна моря, щоб я могла звисти гніздо?”».

— Сова не може бути жінкою Баклана, — критично зауважив Чіф.

— Чому?

— А тому, що це — різні породи птахів. Сиви ніколи не паруються з бакланами! Це протиприродно.

— А білі з індіанцями можуть? Можуть. Це ж міф. Це метафора. Адже йдеться про людей Білої Сови. А ви ж метиси. По-моєму, все логічно. Це історія вашої метиської спільноти.

Чіф замислився.

— Ну, а далі що сталося? — спитав він у Софії.

— Ви мене питаєте? Це ж ваш міф!

Чоловік завагався.

— Ну, як би ви... ну, розказували цей міф, якби... ну, були нашим Чіфом?..

Софія явно розігрувала спектакль.

— Ну, я б сказала так: Баклан Сову послухав, пірнув на дно океану, дістав звідтіля згусток болотистої речовини і виніс його в пазурах.

— Чому болотистої?

— Як чому? Адже земля в океані мокра! І він ніяк не зміг би її посіяти по морю, навіть якби дуже захотів!

— Логічно, — сумно визнав Чіф.

— Так от. На чому я зупинилася?

— Ну, словом, Баклан дістав згусток болотистої речовини.

— Ага, тепер треба розповісти, як із цієї грудки утворилися ваші скелясті острови. Ну, добре. Нехай буде так: «...Аж тут повіяв сильний північний вітер...».

Софія замислилася. Пауза затяглася.

— І що далі? — нетерпляче спитав Чіф.

— Не перебивайте. Хіба були до створення світу північ і південь?

— Думаю, що ні.

— Отже, вітер віяв не з півночі... треба щось інше вигадати, наприклад, повіяв вітер із країни мертвих.

— Мертвих тоді ще не було, — заперечив Чіф. — Як і живих.

Софія зраділа:

— Нарешті ви почали ловити хід моїх думок. Отже, звідки міг повіяти холодний вітер? Припустімо, з країни, де ніколи немає сонця.

— Значить сонце вже було? — спитав Чіф.

— Значить, було.

— Тоді чому ви не сказали, що на початку світу було сонце?

— Ви ще до мене претензії маєте! — обурилася Софія.

— Вибачте, я не хотів.

Софія всміхнулася. Щоправда, про себе. Ця гра почала добряче її затягувати.

— Тоді давайте так: до початку світу були: а) Чорний Баклан, який уособлював темряву, і б) Біла Сова, що уособлювала світло. Як це сказати так, щоб було правдоподібно, наче міф?

«Він носив на собі темряву, а вона — світло», — запропонував Чіф.

— Ні, так не може бути. Він уже носив на собі Сову.

— То що робити?

— Думати! Отже, знову. «На початку світу, коли ще нічого не було, лише первісні води предковічного океану, над ним літав Великий Баклан. І він був темрявою. І носив він на собі Білу Сову. І вона була світлом.» О'кей? — звернулася вона до Чіфа.

— О'кей, — кивнув він задоволено.

«...І от якось Біла Сова сказала Великому Бакланові: “Мені треба відкласти яйця і висидіти пташенят...”». Не уточнюємо, чиїх, — пояснила Софія, — щоб не було непорозумінь.

Чіф кивнув на знак згоди.

— Отже, «Мені треба висидіти пташенят. Чи не міг би ти дістати з дна океану землі, щоб я могла на ній звити гніздо?..».

— Як вона може звити гніздо, як іще немає трави? Нема з чого плести.

— Нехай робить гніздо зі свого і Бакланового пір'я. Сподіваюся, хоч пір'я у них було?

— Добре, — погодився Чіф, — а що далі?

— Ну, Великий Баклан пірнув. (Думаю, Сова трохи змогла політати над

океаном, поки він пірнав?). Отже, він пірнув, дістав грязюки з дна моря і почав дивитися, куди б її примостити? Але в цей час подув крижаний вітер і грязюка в його кігтях перетворилася на камінь. Тоді він злетів високо в небо і кинув згори камінь.

Софія замислилася:

— Як ви думаєте, тоді вже могла бути крига?

— Могла, — впевнено кивнув Чіф. — Крига була тут завжди.

— Це добре, — сказала Софія. — Отже, він кинув камінь згори, камінь ударився об кригу і розколовся на багато маленьких частинок, з яких і утворилися скелясті острови, де й оселилися люди Білої Сови.

— А де ж вони взялися, ті люди? — обурився Чіф.

— Ну, ви даєте! Це ж ваші проблеми, звідки ви взялися. Це ваш міф, а не мій!

Софія замовкла, і тут її осяйнула ідея:

— О, я знаю, звідки вони взялися! Вони вилупилися з яєць, які відклала Біла Сова!

— Правильно! І як я раніше не здогадався?

Софія натхненно продовжила:

— «І було два яйця. З одного вилупилася перша жінка, а з другого — перший чоловік...».

— Так-так.

— «І звали їх Адам і Єва...».

— Чому Адам і Єва?

— Так треба, — переконливо сказала Софія. — У переказі щось має бути від індіанців, а щось — від європейців. І найкраще — взяти простий сюжет із Біблії. Так, неначе це місіонери розповідали місцевим про Адама і Єву, а

ті адаптували це до старого міфу. Так буде ймовірніше.

— Ви думаєте?

— Я знаю.

Софія дивилася на довірливого Чіфа і думала: невже він це сприймає серйозно? Судячи з усього, так.

Вона побачила, що за лічені хвилини він пройнявся до неї неймовірною повагою. І, щоб повністю «доконати» його, вона завершила оповідь епілогом:

— І звідтоді люди Білої Сови подібні або на свого першопредка — Баклана, або на праматір — Білу Сову.

— Геніально! — сказав Роберт, який з цікавістю спостерігав за цією сценою міфотворчості.

Екс-Чіф і справді був хворий. Щоправда, не на «невідому хворобу», а на цілком прозаїчне отруєння. Поки Роберт промивав йому шлунок, Софія розповіла Чіфові ще кілька «їхніх» міфів: про те, як Баклан навчив людей Білої Сови ловити рибу, а Біла Сова — займатися траперством; про те, чому буває полярна ніч і полярний день: раніше Білий Песець був двооким, і тому весь час був день, а коли він позбувся ока, половина дня перетворилася на ніч.

У кінці міфотворчого сеансу Чіф почувався набагато краще підготовленим до приїзду американських антропологів.

Після такої поважної просвітницької роботи Софія відчула, що має право спитати Чіфа про Брендана. Яке ж було її здивування, коли той відповів їй зневажливо:

— Та то все дурне!

— Що «дурне»?

— Оповідки про Брендана. Не вірте! То дурні забобони білих!

— Забобони? Навіщо їм забобони?

— Вони розповідають це для самореклами.

— Тобто вони свідомі того, що розповідають брехню? — засумнівалася Софія.

— Ні, вони настільки тупі, що самі вірять у те, що вигадали.

— А ви не вірите?

— В дурниці — ні, — поважно сказав Чіф.

— А не в дурниці?

— Що ви маєте на увазі?

— Скажімо, чи вірите ви в те, що ви походите від Білої Сови?

— Звичайно, це ж очевидно!

— А Брендан — вигадка?

— Так, вигадка. Ну, скажіть мені: як може жінка завагітніти від привида?

— обурено спитав її Чіф.

— А як може людина вилупитися з яйця? — замість відповіді спитала його Софія.

Той розвів руками:

— Це зовсім різні речі! Як ви не розумієте? Адам і Єва були перші люди... А перші люди цілком могли вилупитися з яєць первісної Птахи. А привид же без-ті-лес-ний! — доводив Чіф.

«Взагалі-то, про Адама і Єву вигадала я. І всього лише годину тому», — хотіла була сказати Софія, але стрималася: не можна було руйнувати шикарний палац, який тільки-но збудувала.

У цю хвилину вона відчувала себе деміургом. За це відчуття можна було будь-чим пожертвувати. Навіть істиною.

Сцена прощання лікаря і його дружини з людьми Білої Сови стала дуже зворушливою. Чіф подарував Софії шапку з білого полярного лиса з довгим хвостом іззаду. Саме таку носили білі предки — очевидно, все-таки французи-трапери.

Софія від зворушення, вже стоячи на борту катерочка, видала ще одну геніальну ідею, крикнувши:

— Ви ще пару ритуальчиків придумайте!

— Що? — не дочув через шум двигуна Чіф.

Софія гукнула капітанові, що керував човном: мовляв, передасте цю інформацію Чіфові. Він кивнув.

Коли Софія з Робертом дотеліпалися на свою гору, біля дверей знову стояв кошик із рибою. На цей раз риба була почищена.

— Уважаю! — сказала вона російською.

— Що? — перепитав Роберт.

— Лише вчора вранці я принесла на базар рибу, аби мені її почистили, а вже сьогодні вони принесли рибу почищеною. Це називається культура...

Вранці за сніданком Софія повідомила Робертові, що їде з Роуз-Мері на материк купувати плаття до конкурсу. Чоловік зрадив: «Їдемо разом. Мені треба забігти в лабораторію по результати генетичних аналізів».

Софія на мить здивувалася: невже в тій Закапелівці, що зветься містечком, є генетична лабораторія? Але промовчала. Якщо чесно, вона навіть зраділа, що не вестиме машину: вона страшенно боялася заїжджати своїм пікапчиком на поромчик: там була щілина між рухомою і нерухомою частинами трапу, і якщо їдеш повільно, то можеш капітально застрягнути колесами в тій дірці (так їй одного разу сталося), а якщо в'їжджати «з розгону», як це роблять усі мешканці острова Білої Сови, то можеш ненароком вискочити з порома, бо він, по суті, зовсім маленький.

Роуз-Мері разом із Софією висадили Роберта біля клініки, Софія пересіла за кермо, і вони поїхали у великий шопінг-центр на пошуки концертного

плаття.

У магазині між ними відбулася естетична суперечка: Роуз-Мері вибрала червону і жовту сукні, вагаючись, якій надати перевагу. Софія ж набачила для неї сіре скромне крєпдешинове плаття із сріблястою ниточкою і до нього підбрала корсет.

— Я цього не носитиму! — різко сказала Роуз-Мері. — Я в ньому буду схожа на сову!

Софія роззявила рота від здивування. Їй просто відібрало мову. Вона почала переконувати Роуз-Мері:

— Те, що ти тримаєш у руках, — це несмак. Так вдягаються лише провінціалки.

Роуз-Мері образилась, однак підкорилася Софії. Вони зайшли у закапелок для примірок. Софія затягнула на приятельці корсет і допомогла їй вдягти сіро-сріблясте плаття.

Вони вийшли з роздягальні до великого дзеркала у торгівельний зал.

Софія помітила, що на них уже чекало кілька дівчат-продавців:

— Це ви Роуз-Мері? — защебетали вони. — Це ви виграли перший тур на конкурсі «Країна має таланти»?

Роуз-Мері зашарілася.

— Ну, я не зовсім виграла, я лише перейшла на другий тур...

— Ой, ми всі так уболівали за вас! І ще будемо вболівати! Ви так прекрасно співаєте!

— Дякую, — скромно сказала Роуз-Мері, а тоді довірливо спитала у дівчат:

— А це плаття справді мені пасує?

— Так, воно робить вас стрункою і... привабливою! — переконували вони її.

— А що будемо робити з шиєю? — по-діловому спитала Софія, роздивляючись потрійне підборіддя Роуз-Мері. — Шарфика у вас випадково нема?

— У нас нема, але я зараз заскочу до дівчат із сусіднього магазину... — запропонувала касирка — одна з молоденьких шанувальниць таланту Роуз-Мері.

— А що не в порядку з моєю шиєю? — ображено спитала Роуз-Мері.

Софія почервоніла від власної нетактовності.

— Шия має бути закрита легеньким шарфиком, аби голосові зв'язки тримати у теплі! — збрехала вона, навіть не скривившись.

Роуз-Мері покірно кивнула.

Прибігла касирка і принесла з собою купу різнокольорових шаликів, а за нею — ціла вервечка дівчат із сусідніх магазинів.

Вони дивилися на Роуз-Мері, ахаючи і охаючи.

Софія тим часом по черзі приміряла їй шарфики, маскуючи шию, і зрештою зупинилася на шаликові кольору гнилої вишні. Вона майстерно закрутила його, і вийшла дуже непогана композиція на сірому тлі сукні.

Дівчата милувалися зіркою.

— А черевики? — спитала Роуз-Мері.

І всі глянули на її ноги. Вона стояла на підлозі боса, хоч і в колготках, крізь які було видно закручені під подушечки пальців нігті.

— Зараз я принесу! — озвалася дівчина-продавець взуттєвого магазину, яка опинилася серед шанувальниць. — Який у вас розмір? Шістка чи шість із половиною? — професійним оком оцінила вона розмір її ноги.

«Та в неї манюпусінька ніжка! — подумала Софія. — Просто пташиний розмір!».

З шопінг-центру Роуз-Мері та Софію проводжав величезний натовп.
Дівчата довго махали їм услід.

Дві жінки були розпашілі й натхненні. Хотілося літати. Але їм треба було ще заїхати в господарчий магазин, щоб купити банку темно-жовтогарячої фарби, якої не вистачило, щоб домалювати Софіїн будинок, а тоді забрати Роберта з клініки і встигнути на післяобідній пором.

Містечко «Закапелівка», як його називала для себе Софія, складалося з однієї центральної вулиці, де розташовувалися різні навчальні, медичні й адміністративні заклади, кав'ярні та ресторанчики, а обабіч розкинулися приватні одноповерхові будиночки скромних міських мешканців. За українськими мірками, це було селище міського типу.

Щоб дістатися до господарчого супермаркету, треба було проїхати вздовж усієї центральної вулиці, минаючи клініку. Коли вони проїжджали повз неї, то біля входу побачили Роберта, що мило розмовляв із порівняно молодою жінкою. Софія різко загальмувала машину, дала задній хід і сховалася за рогом.

— Що це таке? Побачення? — спитала Софія чи то себе, чи Роуз-Мері.

Та довго кліпала своїми совиними очиськами і нарешті сказала:

— Ні, вони просто знайомі.

Софіїне серце стукало, як стара калаталка.

«Просто знайомі» тим часом перейшли на інший бік вулиці і зникли в ресторанчику.

— І ти кажеш, що вони просто знайомі? — засумнівалася Софія.

— Тепер уже не знаю... — завагалася Роуз-Мері.

«Просто знайомі» сіли біля вікна ресторану, мило бесідуючи.

Хробачок ревностів заворушився в Софіїній душі:

Так от чим пояснюються його регулярні «відрядження» на материк? А я,

дурна, розпустила вуха і вірила всім його баєчкам про існування в цій Задрипанці генетичної лабораторії! А насправді він мене зраджує!

— Всі чоловіки сволочі, — сказала Роуз-Мері тоном жінки, яка у стосунках із чоловіками пройшла «Крим і Рим».

Сльози залили Софіїне обличчя. Як вона могла йому вірити? Вона? Яка стільки разів обпікалася з чоловіками? Як вона могла повірити у щирість його почуттів?

— Не плач, — стала її невміло гладити по спині Роуз-Мері. — Начхай! Це ж мужики! От виграємо конкурс, я буду їздити на гастролі, а ти будеш моїм продюсером. Тоді він на колінах до тебе приповзе!

Софія гірко ридала на плечі наївної Роуз-Мері. Їй хотілося і плакати, і сміятися від того, що сказала її нова подруга. Софія мала прикрий досвід спілкування з чоловіками, тож не раз плакала з цього приводу і не раз її хтось заспокоював. Але треба визнати, що це було найоригінальніше втішання за всю її «кар'єру нещасливої в коханні жінки».

Виплакавшись, Софія наче затихла, однак у неї не на жарт розболілась голова, бо вона напружено думала про план помсти.

«От зараз забіжу в ресторан і... видряпаю обом очі! Ні, я їй вирву з голови жмут волосся і запхаю йому в рота, яким він так мило їй посміхається... А може, краще плюнути йому в обличчя і гордо вийти з ресторану? Чи краще їй? Чи тим кетчупом, що стоїть на столі, вимазати обох, а потім зверху посолити і поперчити?».

«Ні, не робитиму цього. Я — горда жінчина! Я — українка!» — і патріотичні почуття, які несподівано охопили її, допомогли їй прийняти єдино правильне рішення: втекти звідсіля подалі, й негайно.

Вона різко розвернула машину і вихором, скрегочучи зубами, промчала повз ресторанчик, де обідали «голубочки».

Біля господарчого супермаркету Роуз-Мері з Софією запаркувалися й пішли шукати фарбу потрібного кольору. Вони взяли візок і почали педантично «прочісувати» ряди магазину. Шопінг Софію заспокоював.

Фарбу знайшли дуже швидко, Софія навіть про всяк випадок узяла дві банки замість однієї, і жінки покотили візок «по центральній алеї» супермаркету в напрямку до кас.

Раптом Софія побачила перед собою, в кінці «алеї», чоловіка, що мчав на неї з порожнім візком. Перед її очима спалахнуло зелене світло і засліпило її. Останнє, що вона запам'ятала, — це були яскраво-зелені очі та яскраво-зелена сорочка Брендана...

Отямившись, вона побачила, що лежить на підлозі, а над нею схилилася Роуз-Мері.

Софія підвелася, її одяг був у якихось масних плямах, у неї боліла голова, однак не так сильно, як до падіння. Боліла й потилиця, і коли Софія помацала її, то відчула, що там виросла гуля.

— Що то було? — спитала вона у Роуз-Мері.

— То був Брендан, — перелякано відповіла та.

— Ти його бачила?

— Так, на власні очі.

— Ти впевнена?

— Ага... Він проїхав крізь тебе разом зі своїм порожнім візком. Я від страху мало не вмерла... А ти нічого не пам'ятаєш?

— Я бачила зелене світло, а ти?

— О, так це була зелена блискавка, яка тебе пронизала... Тепер ти... Тепер... — затнулася вона. — Тепер ти будеш вагітна...

Софія стрепенулася:

— Що?! Я — вагітна? Від привида? Що за дурниці!

Її занудило. Вона ледь добігла до туалету і позбулася сніданку над унітазом.

— Невже це стається так швидко? — делікатно спитала Роуз-Мері в Софії.

— Що саме?

— Ну, починає нудити від перших хвилин вагітності?

— Тіпун тобі на язик! Я не вагітна!

— Ну, добре, добре... — примирливо сказала Роуз-Мері. — Ти маєш відпочити. Купуй свою фарбу і пішли звідси, тобі треба подихати свіжим повітрям.

«Я півтора року тільки те й роблю на тому клятому острові, що дихаю свіжим повітрям...» — зловтішно прокоментувала Софія останні слова, але мовчки.

Історія, розказана Роуз-Мері

Ти знаєш, мене на острові Білої Сови вважають «Брендановою дитиною». Але я так себе не почуваю. З дитинства з нами жив тато. Власне, всі вважали його моїм вітчимою, але для мене він був тато. Не знаю, як так сталося, але ми навіть зовні схожі, як дві краплі води. Кажуть, що люди, які довго живуть разом, стають подібними... Я свого вітчима називала татом, а Брендан — то був мій батько. Відчуваєш різницю?

Вже зараз, коли мені далеко за тридцять, я почала про це часто думати. Розумієш, з дитинства мама мені регулярно втовкмачувала в голову, що мій батько — Брендан. Зараз мені це видається чимось штучним. Чому вона так на цьому наголошувала? Невже лише для того, щоб я не подумала, ніби тато (тобто вітчим) — мій рідний батько? Але я й не збиралася так думати... А був мій тато лагідний, тихий... нікого не ображав... маму дуже любив. Мама теж його любила.

Вони ніколи не сварилися. Я пам'ятаю лише одну їхню сварку. Було це так: мама в черговий раз розповіла, як вона завагітніла від Брендана. Цю історію вже всі знали напам'ять, а вона все патякала про це за кожної нагоди, неначе боялася, що хтось засумнівається в її правдивості... Вона вже так усім набридла, як гірка редька. І навіть не сама історія всіх дратувала, а те, як мама її розповідала: так, неначе учениця, що визує урок і повторює його, як папуга, не розуміючи слів.

Якось, коли зібралися всі родичі на татів день народження, вона знову

почала розповідати, як її пронизала зелена блискавка... А тато тоді дуже випив.

«Ну, скільки можна про це триндіти! — розлютився він. — Ти як зіпсована платівка!»

Він вийшов з дому, грюкнув дверима, сів на човна, і його не було вдома кілька днів.

Коли він повернувся, мати йому не дорікнула жодним словом. Але з того часу більше не розповідала тієї історії.

— А ти сама віриш, що твій батько — привид? — спитала Софія.

— Звичайно! — абсолютно щиро сказала Роуз-Мері.

Софія промовчала. «Цікаво, якщо я народжу дитину від Брендана, ким я буду для Мері-Роуз? Мачухою? Ні, не те. Брендан полігамний, значить, я буду однією з жінок його гарему. А отже, діти його дружин — це певною мірою і мої діти! От прикол! Моя доця Роуз-Мері старша від мене!»

— Слухай, Роуз-Мері, а Брендан коли-небудь приходив у гості до твоєї матері? Перевідати її, тебе?

— Ні, ніколи. В нього немає такої звички.

— Тобто в нього зовсім немає батьківської відповідальності?

— Як же вона може у нього бути? Він же привид!

«Так воно, мабуть, і є... Логіка залізна».

Вони наблизилися до пристані, де вже стояв пором. Софія побачила здаля Роберта, і її охопило дивне відчуття незручності: як вона йому гляне в очі після того, як її згвалтував Брендан?.. Але вона відразу згадала «голубочків» і подумала зловтішно: «От ми й поквиталися!».

Однак, під'їхавши впритул до Роберта, вона побачила, що біля нього стоїть та сама жінка, що була з ним у ресторані.

«Невже зараз буде сімейна сцена, розборки і скандал?» — стривожилася вона.

Однак Роберт був абсолютно спокійним. Ніщо не свідчило про небезпеку. І це її заспокоїло.

— Люба, це лікар Макгінен. Лоро, а це моя довгождана дружина Софія.

— Лора.

— Софія.

— Дуже приємно.

— Навзаєм.

— Доктор Макгінен допомагає мені в одній справі. Я тобі вдома розповім.

«Слава Богу, що я не піддалася на спокусу влетіти в ресторан і видряпати обом очі!..», — тільки й подумала Софія.

Вони пливли на поромі додому, і Софія мріяла про те, як залізе в ліжко, виспитья і забуде всі пригоди, що з нею сталися за цей день.

Проте не так сталося, як гадалося...

На горі їх чекала ціла делегація з острова Одноокого Песця. Це були люди Білої Сови.

«Головне — не переплутати, — сказала собі Софія. — Люди Білої Сови живуть на острові Одноокого Песця, а на острові Білої Сови живуть нащадки європейців».

Делегація прибула до Софії по консультацію. Після Софіїного від'їзду Чіф зібрав Велику раду з представників усіх навколишніх островів, а також із материкової лінії, тобто звідусіль, де жили люди Білої Сови. Природно, що це були чоловіки. Вони порадилися і приїхали до Софії. Справа була прозаїчна: від того, яке рішення приймуть американські антропологи щодо цінності їхньої культурної спадщини, залежало, чи нададуть їхнім поселенням звання «пам'яток усної культури», чи ні. А це, відповідно,

впиралося в фінансову підтримку. Словом, Софія була їм потрібна як експерт.

— А чи можна це зробити завтра? — жалібно проскиглила вона.

— Щоб зібрати всю Велику раду, мені довелося розіслати двадцятіро гінців і відірвати цих людей від їхніх господарських і сімейних справ, — пояснив Чіф тоном, що не терпів заперечення.

— Я ж не антрополог... — спробувала відпроситися вона. — Знайдіть собі людину, яка на цьому знається...

— О, ви дуже добре на цьому знаєтеся, — з повагою промовив Чіф.

«Просто я вмію логічно мислити», — уточнила Софія про себе.

— Ви знаєте, що це проти закону? — втрутився в розмову Роберт. — Ви хочете обманом дістати гроші?

Софія готова була погодитися з ним, проте в цю мить гості виклали на стіл купку шкурок білого песця (напевно, за старим траперським звичаєм), і вона різко змінила свою думку.

— Як ти не розумієш, Роберте! Справа не в грошах. Справа в пошуках ідентичності. Люди хочуть, зрештою, з'ясувати для себе, хто вони і до якої культури належать!

Роберт від несподіванки замовк. Люди Білої Сови ствердно закивали головами. Версія про «ідентичність» їм явно сподобалася. Роберт був переможений.

«От ніколи не думала, що ця демагогія про ідентичність мені колись знадобиться!»

Подарунок треба було відпрацьовувати. І Софія приступила до роботи. Спершу вона попросила членів Великої ради розповісти про те, хто з них що знає про їхній народ, чи то пак, про спільноту людей Білої Сови, і зліпила для себе з різних клаптиків їхніх свідчень невеличке резюме.

Метиська спільнота «Люди Білої Сови»

Резюме

Метиська спільнота Білої Сови — це, по суті, суміш індіанської (тобто автохтонної) культури і приїжджих, тобто європейців. Першими в ці краї приїхали французи, які займалися траперством і спонукали одне автохтонне плем'я (один рід якого вів свій родовід від Білої Сови і носив її ім'я) до співпраці. Оскільки французькі трапери приїжджали сюди без жінок, то вони «одружувалися» (звичайно, неофіційно) з місцевими автохтонками, які були для них не лише коханками, але й чудовими партнерками з бізнесу. Вони допомагали французам вижити в суворих умовах північної природи, оскільки знали, як розвести вогонь у найлютішу завірюху; поставити серед зими намет біля вогнища так, щоб було тепло і щоб усередину не заходив дим; як вистежувати хитрого звіра; як не вмерти з голоду, коли закінчуються всі продовольчі запаси.

Місцеві жінки вели ділові переговори між траперами й автохтонним населенням, допомагали здійснювати обмінні операції... Трапер часто не обмежувався однією жінкою, міг мати двох чи навіть трьох. Усе залежало від того, чи міг він їх забезпечити. Деякі трапери «осідали» в тих краях назавжди, а деякі, заробивши добру копійку, поверталися назад у Францію, покинувши всіх своїх жінок і дітей, котрі й утворили перше покоління метиської спільноти, яка з невідомих причин узяла собі ім'я одного з тотемів місцевого роду, тобто назвала себе людьми Білої Сови. Їхні родинні поселення розташовувалися на материку вздовж узбережжя, а їхні території кочівлі поширювалися і на острови. Спільнота розросталася, і деякі сім'ї осідали на островах, перекваліфікувавшись на рибальство, бо приблизно в цей час почався «рибальський бум». Сюди мігрували ірландці, оселялися на південь від метисів і по материку, і на островах. Тоді це був рай для рибалок: тут водилася незліченна кількість тріски, на яку в Європі був величезний попит.

Отже, на відміну від перших європейців-французів, ірландці цікавилися рибальством. Вони не заходили вглиб материка. Ірландці приїжджали сім'ями, тож рідко одружувалися з місцевими жінками.

З певних причин острів Білої Сови заселили саме вони. І протягом тривалого періоду там був місцевий торговельний центр. Власне, там не стільки купували й продавали, скільки обмінювалися: шкурки на рибу, рибу — на шкурки.

Ірландці й метиси активно торгували і спілкувалися між собою, але майже не змішувалися. Тим більше, що адміністративна субординація у них різна: вони підпорядковуються різним державним територіально-адміністративним органам. Люди Білої Сови не ставляться ревниво до того, що на острові їхньої покровительки живуть не вони. «Так сталося», — знизують вони плечима.

Про справжню сову, яка живе в гнізді над хатиною лікаря, вони не чули. Це вже не їхній фольклор.

— Ну, що ж... Що будемо робити? — спитала Софія, навіть не уявляючи, що порадити членам Ради. — Отже, спершу уявімо собі антропологів, які приїдуть сюди, і те, що їх цікавитиме. Їх цікавитиме екзотика. І чим більше екзотики ви їм покажете, тим буде краще. Вам треба зробити шоу... Але так зробити, щоб вони не здогадалися, що це шоу. Ясно?

— Ясно! — в один голос відповіли чоловіки.

— Записуйте! — наказала Софія, просто щоб відтягнути час. Чоловіки почали поспішно шукати папір і ручку і, природно, не знайшли.

— Ну, добре, записуватиму я. Це буде ваша інструкція. Ясно?

— Ясно.

— Її треба буде уважно прочитати і чітко дотримуватися.

— Ясно!

— Отже, що цікавитиме антропологів? Насамперед: як ви полюєте і як ви рибу ловите... До речі, як?

— Як, як? Як усі... — відповіли чоловіки.

— Е ні, любі мої. Їх цікавитиме, що ви робите не так, як усі... Де ваші дідівські пастки, капкани, гачки і що там іще у вас є?

— Та ми вже давно ними не користуємося...

— Витягайте все на світ Божий, почистіть, помастіть, полатайте,

поремонтуйте і розкладіть на полички так, неначе ви щодня ходите з усім цим на полювання і риболовлю...

Чіф кивнув головою.

— Хтось пам'ятає, як цим користуватися?

Чоловіки презирнулися...

— Та ми лише в дитинстві робили це разом з дідусями.

— Отож-бо! Коли прийдуть антропологи, ви повинні їм усе розказувати так, неначе ви цим користуєтеся щодня. І щоб у них навіть сумніву не закралося. Ясно?

Чіф кивнув.

— Далі... Що ви їсте?

— Як що? Те, що й інші...

— Мабуть, чіпси, пиво, кетчуп і бургери?

Чоловіки вже самі відчули, що харчуються «неправильно».

— Не годиться. Як прийдуть антропологи, ви мусите мати при собі в'ялене м'ясо, солену рибу...

Софія включила в інструкцію і форму одягу, інтер'єр будинків, «дизайн» могил на кладовищі.

— Що ще? — задумалася вона.

— Ви казали ритуальчик придумати... — обережно натякнули їй люди Білої Сови.

— Ну, з цим буде складніше... Я з ритуальчиків не експерт. Мій єдиний ритуальний досвід — це участь у вертепі... Та й то в далекому дитинстві. І лише один раз. Так що, вибачайте... — чоловіки розчаровано дивилися на неї. — Стоп! — осяйнуло їй. — А давайте зробимо метиський вертеп!

Очі Софії загорілися. Чоловіки ще не розуміли, про що йдеться.

— Я маю на увазі різдвяну виставу, з якою ви нібито ходите від хати до хати.

— А-а, — здогадалися ті.

— Головне — поводитися так: натякніть антропологам, що ви таке маєте, а коли вони вас попросять це показати, відмовляйтеся... Мовляв, ви ніколи цього не робите «на замовлення», а лише виконуєте як різдвяний ритуал і тільки на Різдво. Як сакральне дійство. Так, так, слово «сакральне» тут ключове. Тоді вони попросять вас розказати про те, що діється у різдвяній виставі. І тоді ви, зціпивши зуби, неохоче погодитеся показати її. Ясно?

— Ясно.

— Коли приїжджають антропологи? — спитала Софія.

— У четвер!

— О'кей! Завтра приходьте по сценарій, післязавтра репетиція!

Чоловіки слухняно кивнули. Справу було завершено.

— Ну, і що ти робиш? — докірливо спитав Роберт Софію, коли люди Білої Сови пішли з хати, тримаючи інструкцію, як «священний предмет».

— Я конструюю нову ідентичність, Роберте. Я — Деміург! — пафосно промовила Софія і сама в це повірила.

Як і було домовлено з отцем Боніфацієм, Софія прийшла до церкви святого Альфонса у вівторок. У неї трохи гула голова після безсонної ночі: до ранку сценарій метиського вертепу було написано і благополучно передано через посланця на розучування. Софії вдалося поспати кілька годин уранці, але цього було явно недостатньо.

Софія тим не переймалася. Вона не хотіла нарікати, бо з жахом згадувала ті часи, коли їй нічого було робити на цьому острові. «І не такий він уже й осоружний! — думала вона. — Навіть дуже цікавий! Дивно, як я цього раніше не помічала...».

В кімнатці, яку їй виділив отець Боніфацій, було прохолодно і затишно.

Софія ввімкнула собі органну музику і почала сканувати метричні книги народження мешканців острова Білої Сови. Як вона й постановила собі минулого разу, вона самовільно взялася копіювати книгу ХХ століття.

Сканування ішло швидше, оскільки формат сторінок тут був менший. Читати цю книгу було нескладно: отець Боніфацій, а також два його попередники мали каліграфічний почерк.

Софія вирішила спершу «прошурувати» графу «законнонароджені чи незаконнонароджені». Всі «Бренданові діти» таки значилися там як незаконнонароджені.

Тоді вона вирішила знайти «таємну книгу» Бренданових дітей. Вона її знайшла, однак побачила, що там не лише були зафіксовані незаконнонароджені діти, а й так звані «шлюби на віру».

Перед нею вималювалася цікава закономірність: дуже швидко, практично протягом кількох місяців після народження «нешлюбної» дитини, їхні матері виходили заміж. І це фіксувалося не в офіційній метричній книзі шлюбів, а в «таємній книзі». Причому було схоже на те, що парохі такі пари вінчали, але не записували в офіційну книгу, а вели паралельний облік. Отже, для громади і для самих подружніх пар ці шлюби були цілком законними, проте у звітність вони не потрапляли, залишаючись офіційно «шлюбами на віру».

Тепер постало завдання перевірити Софіїні підозри щодо того, чи були ці шлюбні пари з «таємних книг» інцестуальними. Для цього треба було простежувати родовід кожної зі сторін.

Вона почала з батьків Роуз-Мері. Обидва народилися на острові Білої Сови. Він — Макгваєр, її дівоче прізвище — О'Ніл, але Макгваєр по матері. Ні, так не піде. За прізвищами інцест не визначиш. Адже їх на острові всього два. Добре. А за чим визначиш? Наприклад, за номером будинку. Найближчі родичі (мама-тато-діти, брати-сестри), як правило, живуть в одній хаті.

Вона пішла вглиб книги і з'ясувала, що бабця матері Роуз-Мері і дід її батька народилися в одному і тому самому домі, в одних і тих самих

батьків з перервою у п'ять років. А значить, вони були сестрою і братом. Отакої! Тут навіть не доходить до п'ятого коліна!

Вона продовжила пошук. Знайшла Джона Невічного. Їй довелося заглянути в книги XIX століття, покопатися... Так і є! Дід його батька і бабця його матері були кузинами!..

Софія розхвилювалася. Вона дивилась на вималювані схемки родоводів і відчувала, що в неї тремтять руки... Вона почала про щось здогадуватися...

«Треба зробити паузу... — сказала вона собі. — Інакше я в цій кімнатці віддам Богу душу».

Вона відкинула голову і заплющила очі.

Органна музика приємно лоскотала її нерви.

Софія вирішила збільшити звук. Вона нахилилася до комп'ютера і... побачила, що саундтрек, який вона включила, коли прийшла, давно вже скінчився!

Вона прислухалась: органна музика долинала з церковного залу.

Софія встала з крісла. Хотіла була зробити це нечутно, але не вийшло: крісло перекинулося і грюкнуло на всю церкву.

Вона підійшла до дверей. Музика, неначе сполохана падінням крісла, стихла.

Вона відчинила двері...

«Трам-тара-рам!».

Перед нею стояв Брендан!

Вона з переляку закричала на всю церкву. Здається, і він був ошелешений.

— Цс-с-с! — приклав пальця до губ Брендан.

Софія замовкла.

— Ви хто? — голосно спитала вона.

— А-а, то це ви хотіли брати уроки гри на органі? — замість відповіді сказав Брендан.

— Я вже перехотіла, — заїкаючись, промовила Софія, опановуючи себе.

Брендан мав вигляд абсолютно живої людини. В ньому не було нічого від привида. Софія підняла руку, аби до нього доторкнутися.

Він схопив її за зап'ястя, міцно, але не грубо.

— Ви — не привид, — сказала Софія.

— Я — привид, — сказав Брендан.

— Тоді щезніть.

— Навіщо?

— Щоб я переконалася, що ви — привид. А разом нехай і орган щезне.

Брендан дивився на неї зеленими очима.

«У нього лінзи», — констатувала вона подумки.

Той неначе вагався, що робити далі.

До церковного залу вбіг захеканий священник:

— Що тут сталося?

— Чому ви мене не попередили, що в церкві хтось є? — гнівно спитав Брендан.

— От халепа... — простогнав отець Боніфацій.

Софія хотіла була почати погрожувати, що виведе всіх їх на чисту воду, однак... тоді в неї не буде доступу до церковних книг. А це було не в її інтересах.

Тоді вона пригадала свої дворічні заняття в драматичному гуртку і те, як її вчили бути природною на сцені.

Вона кинулася до отця Боніфація мало не в обійми:

— Отче, Брендан налякав мене! Він... неначе живий... Я ніколи не думала, що привиди такі реальні... Він що, з могили виходить?.. Це так страшно!

Вона потайки зиркнула на обох. Вони розгубилися. Здається, повірили в її гру.

— Скажіть йому, щоб не щезав у цю мить, і щоб орган не щезав, бо я зараз знепритомнію! Нехай щезне після того, як я піду!

Отець Боніфацій прокашлявся і сказав поважним тоном:

— Брендане, не лякай людей! Скільки разів я тобі казав!

На відміну від Софії, артист з отця був нікудишній.

Отець завів її в свій кабінет, напоїв водою.

— Можна, я сьогодні не працюватиму більше? — «попросилася» Софія. — Ваш привид налякав мене до смерті!

Отець підозріло подивився на неї, неначе вагаючись: вірити їй чи ні.

Софія понурила плечі і вийшла з його офісу. Природно, в церкві ні Брендана, ні органа вже не було.

Вона зайшла в свою кімнатку, швидко «знищила сліди злочину», порозставлявши книги на місце, окрім найпершої, найстаровиннішої, над якою мала працювати, вимкнула комп'ютер і, забігши на хвилинку попрощатися з отцем, рушила додому.

«Ну й деньок! — сказала вона собі. — Щось мені це все не подобається!».

Збігши стежкою до перехрестя біля Штурвалу старого Джо, вона нашттовхнулася на Елен, місцеву «циганську пошту».

— Доброго дня, Софі! — перейняла та їй дорогу.

— Доброго дня, Елен!

— А куди це ви так тікаєте? — підозріло спитала та.

— Додому, куди ж іще?

— Не поспішайте так, я за вами не встигаю... — захекавшись, попросила Елен.

«Це твої проблеми!» — подумала Софія, але все-таки стишила ходу.

— Як ви себе почуваете?

— Я? — здивувалася Софія. — Нормально. А що?

— Не нудить?

«А-а, ось у чім річ! Вона натякає на випадок із зеленим світлом у господарчому супермаркеті! Невже Роуз-Мері їй уже доповіла?»

— Ні, не нудить, — сказала Софія, і відразу відчула різкий приплив нудоти.

«Мабуть, це від неї...» — заспокоїла вона себе.

— А ви знаєте новину?

— Яку?

— У нас намічається весілля.

— Так? А я їх знаю?

— Так. Ерік і Мегі.

— Правда?

— Вони вже переїхали звідси і живуть разом на материку, в гуртожитку риболовної компанії, де Ерік влаштувався на роботу.

— Ясно...

— А що він у вас робив минулої середи?

— Минулої середи? — закашлялася Софія. — Як що? Рибу приносив...

Елен розчаровано дивилася на неї.

— Я, щоправда, відмовилася, бо в мене ще зранку стояв кошик нечищеної риби... Так він і пішов зі своєю рибою назад...

Елен кліпала очима.

«Цікаво, вона мені вірить?»

Здається, «Циганська пошта» не вмiла аналізувати. Вона належала до типу людей, які просто є передавачами інформації, не більше. Елен продовжила чи то допит, чи то інтерв'ю:

— А що метиси у вас робили?

— Як що? Консультувалися з доктором.

— А про що?

Якби Софія лягнула те, що сиділо на кінчику її язика, а саме «Не ваша справа!», це було б підозріло... Тому вона спокійно збрехала:

— Вони радилися з Робертом, як збільшити державну медичну страховку. Ви ж знаєте, вони зовсім безпорадні в бюрократичних питаннях.

Елен, здається, «проковтнула» і це. І навіть не поперхнулася.

Вони дійшли до хатинки Моллі-Доллі.

— А вони також Бренданові діти? — спитала несподівано для себе, практично навздогад, Софія, маючи на увазі сестер.

— Так, а що?

— Та нічого, просто цікаво...

— А чому це ви так несподівано зацікавилися Бренданом? — спитала Елен.

— Чи не тому, що він вами зацікавився?

Софія не змогла швидко зорієнтуватися, що їй вигідно зараз сказати.

Вона промурмотіла у відповідь щось нерозбірливе. А потім вирішила перевести розмову в інше русло:

— Після Джона Невічного ніхто не вмер на острові?

Елен відразу збагнула, в чому річ, і підтримала тему:

— О, ви теж звернули увагу? Так. Народилися дві Бренданові дитини, а померла одна. Щось діється останнім часом із Бренданом!

— Чи він, бува, не захворів?

— Хто його зна...

Софія уважно подивилася на Елен: вірить чи не вірить? Здається, вірить.

— А взагалі, що ви знаєте про Брендана? Хто він був у минулому житті? — поцікавилася вона у місцевої авторитетки.

— Ну... Наш отець каже, що це був священик, який навертав місцеве населення на християнську віру, і вони його заклили, чи що... Але мій дід мені розказував інше.

Оповідь Елен про Брендана

У моряків є свій покровитель. Святий Брендан. Це ще з Ірландії, або Шотландії, або з Британських островів. У нас колись була своя капличка на острові. Капличка, де всі моряки просили святого Брендана стати їм у поміч, поки вони будуть у морі. Це недалечко від маяка. Він завжди допомагав. Треба було запалити лампадку, щось принести йому... Чи свічку, чи мідяки... Казали, що це діяло безвідмовно.

А коли бувало так, що в морі траплялася з рибалками халепа і вони не поверталися, то з'ясовувалося, що вони перед тим не встигли «забігти» до святого Брендана, до каплички. Отак-то.

А пізніше що сталося?

Люди перестали вірити в святого Брендана. І він пішов з каплички...

— Це все? — спитала Софія, впіймавши себе на тому, що не вперше ставить це запитання.

— Принаймні, це все, що я чула від діда.

— Значить, святий Брендан почав «гуляти» по острову не так давно? Приблизно за часів молодості вашого діда?

— Виходить, так.

— Але чому він тоді так змінив свою спеціалізацію?

— Що ви маєте на увазі?

— Ну, був собі нормальний святий, покровитель моряків... а став якимось сексуальним маніяком, вибачте на слові...

— Як ви його назвали? Сексуальний маніяк? — замислилась Елен. — Адже й справді! Те, що він робить, ніяким іншим словом і не назвеш! Ти ба, а я про це ніколи не думала!

— Мені здається, час припинити його походеньки...

— А як?

— Ну, не знаю... Повернути його в капличку...

— А як?

— Як, як? Хіба я знаю? Це ж ваш Брендан! — випалила Софія і знову впіймала себе на тому, що повторюється.

Жінки стояли біля хатини Доллі-Моллі й дивилися на море.

— Знаю! — вже вкотре осяйнуло Софію.

— Кажіть!

— Пішли до мене!

Вдома жінки посідали за стіл, і Софія почала:

— Щоб привид Брендан знову став святим Бренданом, треба зробити його попереднє житло, тобто капличку, привабливою. Що з нею зараз?

— Я там не була сто років. Але коли була, то там було все завалено.

— Отож-то. Тому він і тиняється... Розумієте? Треба відбудувати його капличку, освятити її й відновити старий звичай ушанування святого Брендана. І він повернеться до своїх поважних обов'язків оберігати ваших чоловіків у морі! І не пхатиме носа до молодих дівчат!

— Правильно! — зраділа Елен. — І треба зробити це негайно!

— Давайте завтра разом підемо туди і подивимося, що там залишилося і що треба зробити! — запропонувала Софія.

— Так, голубонько! Завтра і підемо! — Елен дивилася на Софію закоханими очима. — Як шкода, що вас не було з нами раніше! — з пафосом промовила вона на прощання.

Софія була щаслива. Деміургічні функції тішили її.

Приготувавши нашвидкуруч вечерю, вона взялася дофарбовувати будинок у темно-жовтогарячий колір. Помалювала також столик і лавочку. Хатинка мала вигляд великодньої крашанки, провареної у цибульному лушпинні. А білі вікна нагадували зварений яєчний білок, що виринає після зняття шкаралупи з великоднього яєчка.

На душі стало тепло і приємно.

Софія забігла в хату помішати борщ. Тут повернувся з роботи Роберт, він чхав і кашляв.

— У тебе знову алергія? — стурбувалася Софія.

— Так!

— Треба залізити на вершечок нашої скелі...

— Невже ти збираєшся руйнувати гніздо сови?

— Ні.

— То навіщо туди лізити?

— Не знаю. Просто так. Дослідницький інтерес. До речі, як твої наукові дослідження?

— По-всякому, — ухильно сказав Роберт.

— Сідай вечеряти.

Софія заходилася накривати на стіл. Вона розмірковувала, чи розповідати йому і про випадок у супермаркеті, і про випадок у церкві, і про метричні книги. Вона замислилась: «Роберт — далеко не дурний чоловік. Чи мені так здається? Він повинен був би сам здогадуватися про те, що немає ніякого Брендана. Чому він так уперто доводить мені свою віру в привида?».

Вона зиркнула на нього спідлоба.

«Ні, не варто розпочинати цієї розмови. Надто він зосереджений. Та й узагалі, останній тиждень він став до неї якийсь холодний, чи що... Може, він її розлюбив? Може, він все-таки когось має? Оту лахудру, як її там... Лору».

— До речі, любий, ти казав, що розповіси про Лору... — почала вона начебто знічев'я.

— Так, — сказав Роберт дивним голосом. — І я хотів з тобою про це поговорити серйозно.

Софія перелякалася. Вона ніколи не чула від нього такого тону. Може, він збирається подавати на розлучення? Її серце несамовито закалатало. За лічені секунди вона уявила собі, як із валізками покидає цей острів, який щойно почав їй подобатись, як полишає це життя, в якому вона щойно почала відчувати цимес, як вона від'їжджає від Роберта, чоловіка, котрий їй ідеально відповідав за комп'ютерною програмою... Вона уявила, як

повернеться назад, до Києва, не з перемогою, а з поразкою... І як вона буде там одна в цілім світі. Адже всі її подруги і друзі поодружувалися й обросли дітьми... Ні! Тільки не це!

— Ти, напевно, вже зрозуміла, що я трохи стурбований, що ти... що ми не маємо дітей... Я попросив тебе обстежитися, і обстеження показало, що ти абсолютно здорова. Ще до того я й сам обстежувався... Я не казав тобі, вибач... Я був упевнений, що проблема в мені, і трохи комплексував... Але я також здоровий... Принаймні, по цій лінії... І тоді я пішов далі... Я замовив генетичний аналіз... А Лора допомагала мені в цьому...

Софія приготувалася до найгіршого: зараз він скаже, що вона йому така не потрібна.

— Знаєш... Відсоток, що ми можемо мати з тобою дітей, дуже мізерний...

Софія зітхнула.

— Я подумав... Якщо ти вирішиш мене кинути і знайти чоловіка, який подарує тобі дітей... я... я прийму це твоє рішення... Але раптом... раптом ти після всього почутого все-таки лишишся зі мною... обіцяю, я тебе любитиму так, як ніколи жоден чоловік у світі не любив свою дружину...

Напевно, немає в світі нормальної жінки, яка б не розридалася після таких слів. Софія була нормальною жінкою.

Вона кинулася Робертові на шию і заридала в нього на грудях.

«Ідеальна мізансцена для голлівудської мелодрами!» — тільки й подумала вона.

— Пропоную в дочерити маленьку метиську дівчинку, — пробурмотіла вона, вткнувшись носом у Робертові груди.

Роберт, як і годиться за сценарієм голлівудської мелодрами, ще міцніше стиснув її у своїх чоловічих обіймах.

Після вечері молоде подружжя винесло два стільці з хати (пофарбована лавочка ще не висохла) і посідало помилуватися морем.

На столі вони побачили біло-сіру пір'інку і сліди від пташиних лапок.

Вони всміхнулися одне одному і театральню поцілувалися. Софія подумала і про публіку: напевно, вчитель зі своєї «шкільної» гори спостерігав за ними в бінокль...

Софія зустрілася з Елен біля Штурвалу старого Джо. Та добре підготувалася до подорожі: кросівки, куртка, в руці — кошик для пікніка.

— Йдемо? — спитала Софія, побачивши, що Елен наче вагається.

— Зачекаймо ще отця, — сказала вона.

«О! Цікаво! Моєю ідеєю зацікавився священник?».

Отець Боніфаций трохи запізнився.

— Вибачте, паперові справи... — спробував виправдатися він.

Вирушили втрюх.

Щоб потрапити до каплички, треба було спершу дістатися до маяка. А це, в свою чергу, було недалеко від школи. Вони йшли неспішно, бо дорога дуже скоро почала звиватися вгору.

На півдорозі вони зупинились, аби перевести подих.

Софія на цьому кінці острова була вперше. Пейзаж її зачарував. Перед нею відкривалася незнайома панорама. Вона поглянула на свою хатинку і замилювалася.

— Це ви дуже гарно придумали з кольором, — перехопила її погляд Елен.

— Відразу скеля Білої Сови «повеселішала».

— А взагалі — чому тут існує звичай розмальовувати хатки в яскраві кольори? — поцікавилася Софія.

Отець Боніфаций та Елен почали разом відповідати на її запитання, і це їх розсмішило.

— Добре, давайте ви, — звернулася Елен до отця.

— Просто тут усе таке сіре, що люди в такий спосіб роблять ландшафт веселішим, — висловив він свою думку.

— А моя бабця казала, — озвучила свою версію Елен, — що коли рибалки поверталися з моря, то вони здаля могли бачити свою хатину...

— Дуже романтично... — почувлося ззаду.

Вони обернулися. Там стояв учитель.

Седрик.

— Насправді все набагато прозаїчніше. Почалося з добування вохри, яка, залежно від концентрації, могла давати різні відтінки жовтого-червоного-брунатного кольорів. Фарбу переважно добували для продажу, але рештки треба було якось використовувати, «щоб не пропадало». От і почали розмальовувати все підряд. А вже пізніше, коли це ввійшло в звичай, стало модно вживати інші кольори. Вохру вже давно не видобувають, а звичай лишився. І ніяких сантиментів.

— Ви цинік, — пожартувала Елен.

— Я викладаю точні і природничі науки в школі. Це науковий підхід.

Коли пошукова група трохи віддихалась і рушила далі, вчитель пішов за ними.

— А що це у вас за делегація? — поцікавився він.

— Ідемо до каплички святого Брендана.

Вчитель на мить замислився...

— Підозрюю, що на цій ініціативі так само є «відбитки пальчиків» нашої милої пані докторової! — сказав він.

— «Так само»? А де ви ще помітили відбитки її пальчиків? — насторожено спитав священик.

— Та всюди! — розсміявся той.

Софія зробила невдоволену міну, повернувшись до чоловіків. Розмова зависла в повітрі.

Нарешті вони піднялися на гору, де розкинулося міні-плато. Це була надзвичайно мальовнича місцинка.

Скромна північна природа приваблива по-своєму. Для Софії ця краса була набагато значущішою, ніж аляпувата атракція тропіків чи субтропіків. Чудова колористична гама: всі відтінки сірого: ніжний, майже незайманий, суворий, попереджувальний, нейтрально-дипломатичний, дитячо-безпорадний, старечо-дискретний.

Небо і море були сірими, але сірими по-різному. Сірий колір неба так непомітно переходив у сірий колір моря, що не можна було розібрати, де, власне, лінія горизонту. Не було видно ні неба, ні моря, сама субстанція «море-небо»...

Поверхня міні-плато була скеляста, однак каміння щедро вкрите тундровою рослинністю: густий мох із білими й синіми квіточками, яких не було біля Софіїного дому, де-не-де проростали дивні ягоди, які вона теж бачила вперше: вони нагадували низькорослу жовту ожину. А на смак були схожі на агрус упереміш із суницею. Між заростями кущів у виїмках скель стояла дощова вода.

Було тихо.

Вони піднялися ще на один рівень — на узвиштя над плато, й опинилися біля мальовничого маяка, білого з червоним дахом. На перший погляд, видавалося, що в ньому давно ніхто не бував. На нижньому рівні споруди виднілися віконця, закриті мережаними фіранками. Але від фіранки до рами звисало павутиння, щоправда, не старе, а молоде. Однак у другому вікні Софія побачила горщички з геранню, що цвіла яскраво-червоними китицями. Отже, сюди постійно хтось навідувався: адже квіти були доглянуті.

Маяк стояв над прірвою. Софія не збиралася підходити до краю скелі, вона боялася висоти. Однак вроджена цікавість перемогла, і вона обережно глянула вниз, перед тим озирнувшись, неначе перевіряючи, чи немає там когось. Ні, вона навіть і не думала, що хтось може її підштовхнути. Вона це зробила підсвідомо.

Унизу хвилі моря, пінячись, розбивалися об гостре каміння і по тому стихали. Бр-р-р, жах!

Софія відступила і перевела віддих.

— Страшно? — почулося ззаду.

Вона здригнулася й обурено спитала:

— Скільки можна мене лякати?

— Вибачте, я не хотів, — сказав Седрик. — Я лише мав намір вам показати, яка гарна ваша скеля звідси.

Софія подивилася туди, куди їй показував Седрик: якби не «великодня крашанка, пофарбована лушпинням цибулі», вона б нізащо не впізнала «своєї гори». Виявляється, над її хатою нависла скеля, дуже подібна до вафельного конуса, з якого витекло морозиво. На вершечку тієї скелі була пласка ділянка.

— Хочете подивитися на свою господиню? — спитав Седрик.

— Господиню? — не зрозуміла Софія.

— Так, сову.

— Хочу.

Седрик дав їй бінокль, і вона стала роздивлятися. Пласка ділянка була вкрита невибагливою тундровою рослинністю.

— Здається, сови живуть на деревах, — здивувалася Софія. — Чому наша, як ви кажете, господиня має гніздо на землі, чи то пак, на камінні?

— Це ж полярні сови. А вони гніздяться на землі. Тут якраз перехідна зона від лісотундри до тундри...

— А чому вона залізла так високо... неначе вона не сова, а орел?

— Ну, до орла їй далеко... Але це справді трохи дивно. Я спостерігаю за нею вже кілька років.

— Це одна й та сама сова, яка гніздиться в одному й тому самому місці?

— Виходить, що так. До речі, хочу на днях її «перевідати». Приєднаєтеся до мене?

Софія, пригадавши недавню розмову з чоловіком щодо свого дослідницького інтересу, відразу погодилася.

Отець Боніфаций, Софія, Елен і Седрик пройшли повз маяк і почали спускатися з протилежного боку узвишся. Стежка, спершу широка й надійна, зненацька почала звужуватися і, нарешті, різко повернула до урвища. Спускатися стало страшнувати. Щоправда, там були поручні, однак їм було років сто і вони ледь-ледь трималися купи. Так що єдиною підтримкою Софії під час спуску були кущики, які міцно вросли в скелю, саме за них вона чітко трималася.

Елен і отець Боніфаций поводитися так само, тільки Седрик ішов абсолютно спокійно, як бувалий скелелаз.

Нарешті стежка привела їх на малесенький майданчик, що навис над прірвою. З майданчика в скелю вела улоговина, чи то природна, чи то рукотворна. Печеру було забито дошками.

Чоловіки почали відтягувати дошки, і раптом усі побачили чудову печерну капличку. В задній стіні печери було видлубано маленьку нішу, де містилася розмальована дерев'яна фігурка святого Брендана. В одній руці він тримав ліхтар, а другою неначе хрестив присутніх. Серед печери стояв маленький хисткий столик, укритий скатертиною з чудовим мереживом унизу. Колись вона була білою, а тепер від часу посіріла. На столі лежали дерев'яний хрест і старий молитовник: маленький, товстий, у шкіряній обкладинці. На підлозі були розкидані різні предмети: скляна банка зі старими позеленілими монетами, кістки якоїсь тварини, таранька.

— Оце справжній Брендан, — сказала Софія.

І всі зрозуміли, що вона має на увазі. Щоправда, кожен по-своєму.

Вона взяла в руки молитовник і подивилася на рік видання: 1799.

— І що будемо робити? — спитала Елен.

— Пропоную зібрати групу з двох-трьох мешканців острова, нехай тут поприбирають, поремонтують, що слід... Але нічого не треба викидати... Бо Брендан може вважати це своїм «добром», — сказала Софія. — До речі, чиї це кістки? — поцікавилася вона у Седрика.

Той замислився.

— Це кістки морського котика, — замість нього відповіла Елен.

«От що значить — рибальська династія!» — всміхнулася про себе Софія і продовжила давати інструкції:

— Отже, звідси нічого не виносити, лише почистити, попідмітати, витерти пилюку з Брендана, запалити каганець у його лампі... Що ще? Ага, скатертину можна забрати зараз, удома попрати і випрасувати.

Елен кивнула і почала обережно знімати скатертину зі стола.

Софія вийшла з печери.

— Треба було б тут якісь двері поставити. Може, навіть скляні... Аби можна було спілкуватися з Бренданом через них. Бо зараз як стане відомо про капличку, повалять туристи, все враз понівечать...

— Я це беру на себе, — сказав отець Боніфацій.

— І, звичайно, поручні треба поміняти.

Отець кивнув.

Вони стали роздивлятися, як старі майстри колись закріпили стовпчики для поручнів, щоб мати уявлення, як монтувати нові. Чоловіки поприсідали, вивчаючи, як було використано кожну шпарину між камінням, аби закріпити дерев'яне риштування.

Несподівано Елен скрикнула.

Всі до неї обернулися. Вона показувала рукою вглиб печери.

Там сталися очевидні зміни: у Брендановій лампі запалав вогник.

— Чудо! — вигукнула Елен, упала на коліна і почала ревно молитися.

Отець Боніфаций зайшов досередини і розгублено втупився поглядом у Бренданову лампу.

Софія підозріло подивилася на Седрика.

Йй здалося, що він усміхнувся... Ледь-ледь. Як Мона Ліза.

Після обстеження «святого місця» делегація повернулася до маяка, помила руки в джерелі, й Елен розклала «полянку». Софія швидко ум'яла сандвіч із тунцем і, подивившись на годинник, розпрощалася з компанією: адже в неї на сьогодні було ще заплановано перегляд метиської різдвяної вистави. Можна сказати, перша прем'єра в її житті!

Репетиція відбулася не на острові, а на материку, за сто кілометрів північніше від острова Білої Сови. І туди знову ж таки довелося довго добиратися катерком.

Наблизившись до скромної католицької церкви, де мала відбутися вистава, Софія побачила цілий натовп чоловіків. Усі метушилися, як мурахи, щось майстрували, щось переносили або просто ліниво споглядали метушню, недбало обіпершись на металевий паркан і попиваючи пиво.

Всередині церкви також було людно. По сцені сновигали перевдягнені лицедії: кожна собаку з собачої упряжки (за Софійним текстом) грав окремий артист. А карибу, здається, мали на голові натуральні роги, що кріпилися шкіряними ременями до тіла акторів. Члени Ради попередили Софію, що серед людей Білої Сови є один хлопець, який закінчив режисерську школу для аборигенних народів. Судячи з того, що побачила Софія, він свою справу знав добре.

Нарешті мурашник заспокоївся і почалася вистава.

Софія відразу відзначила, що творчий колектив підійшов до тексту різдвяної п'єси вдумливо.

За Софійним варіантом, Марія з Йосипом мандрують у завірюсі на собачій упряжці, шукаючи притулку. Вони натрапляють на покинуте тіпі, де Марія й народжує Ісуса, поки Йосип розводить вогонь. Уранці вони прокидаються

від того, що карибу дихає в колиску Ісуса, обігриваючи немовля своїм теплом, а поряд стоїть мисливець і тримає на руках дитинча карибу (адаптований до місцевих умов образ «пастушків з ягнятком»). Потім у тіпі заходять «три царі»: індіанський вождь, французький трапер і британець, начальник посту «Hudson's Bay Company».[1]

Претензії було висловлено Софії в м'якій і делікатній формі. По-перше, пояснив їй режисер вистави, молодик з пірсингами на вухах, носі й губах, «закинуте тіпі» — це нонсенс. Це ж тимчасове розкладне помешкання, яке кочує разом з індіанцями. Якби воно і могло бути закинутим, то тільки в розібраному вигляді. По-друге, Йосип був білим, а білий ніколи в житті без індіанця не розведе вогонь у завірюсі, а всі його собаки повиздыхають з голоду.

Тому, за відредагованою версією, Марія народжувала Ісуса в нормальному, «обжитому» тіпі, де індіанська родина поступилася їй місцем, а індіанська жінка допомагала їй з пологами. На ранок Ісус уже лежав у колисці зі шкури карибу, причому туго запеленаний, за індіанським звичаєм, ступнями ніг досередини. Саме так місцеві пеленали дітей, розвиваючи в них клишоногість, аби в дорослому віці їм було легше ходити у «снігових черевиках».[2] Навколо колиски стояли індіанські діти, розглядаючи німб над головою Ісусика.

Режисер вніс ще одну поправку в Софіїн текст: оскільки карибу ніколи не зможе зі своїми рогами залізти в тіпі, то всі тваринки чемно стояли серед лісу, символізуючи те, що дика природа скорилася перед лицем народженого Бога.

«Тріє царі», яких вигадала Софія, були залишені без змін. Вождь індіанського племені в автентичному шкіряному одязі, французький трапер у лисячій шапці з хвостом на потилиці і британський співробітник посту «Hudson Bay Company» прийшли перевідати Ісуса з «дарамми»: шкурами карибу, хутряними шкурками і вовняним фірмовим пледом «Hudson Bay Company».

Як і в Софіїному «оригіналі», фінальна сцена була пасторальною — всі співали різдвяну пісеньку: індіанські діти, колісаючи Ісуса, собаки — обійнявшись із карибу, британець, побратавшись із французом, Йосип — з індіанським вождем. Марія не обнімалася ні з ким, бо вона співала сольну

партію.

Софія від зворушення пустила сльозу і довго аплодувала артистам у порожній церкві.

Ті кланялись, а під час останнього поклону з Марії впала перука, і виявилось, що це не вона, а він. І лише тоді Софія помітила, що всі артисти належать до чоловічої статі.

— Стоп, а що це у вас за гендерна нерівність? — обурилась вона.

— Яка нерівність?

— Гендерна. Де ваші жінки?

— Як де? На роботі. У нас жінки працюють, так що ніякої гендерної нерівності!

«Логічно!» — подумала Софія.

Після вистави її завели в маленький обшарпаний трейлер, де, як виявилось, розташувалася місцева «забігайлівка». Їй запропонували миску супу, салат із сандвічем і чашку кави. Вона не відмовилася.

За одним зі столиків сиділа старша жінка за кавою і курила.

Жінка уважно подивилася на Софію, а Софія — на неї. Відбувся містичний зоровий контакт.

— Ти вагітна, дитинко, — сказала жінка хрипким голосом.

Софія припинила жувати. «Хіба що від Брендана...» — подумала вона про себе і всміхнулася.

— Це дівчинка. Клаудія.

Поки Софія проковтнула пережований сандвіч, аби щось сказати, жінка зникла.

Софія дивилася на двері, які зачинилися за жінкою. На них була приліплена вицвіла і пожовкла від часу листівка із зображенням Матері Божої.

«Значить, Клаудія? А чому не Наомі?»[3] — тільки й устигла подумати Софія.

Наступного дня Софія знову пішла «на роботу»: сканувати метричні книги. Вона хотіла перевірити кілька нових імен з погляду генеалогії.

Як вона й підозрювала, батьки Моллі-Доллі також були родичами в четвертому коліні й «одружилися» невдовзі після народження близнят. Їхній шлюб було зафіксовано лише в «таємних книгах» під рубрикою «шлюби на віру».

Батьки Елен побралися до народження їхньої першої дитини. Запис було здійснено в офіційній книзі шлюбів. Виявилось, що вони не були родичами, чого і варто було сподіватись, адже Елен не була «Брендановою дитиною».

Помалу Софія пересвідчувалася, що так звані «Бренданові діти», за старим церковним шлюбним правом, були народжені в «інцестуальних парах». Хоча насправді ніхто з них (принаймні з тих, кого встигла дослідити Софія) не були споріднені вище четвертого коліна. Тобто старі англійські династичні шлюби, де нерідко між собою одружувалися кузени, були набагато більшим «злочином».

Місцева громада мала вигляд дуже ендемічної популяції. Тут кілька століть «життя варилося у власному соку». Священикам хоч-не-хоч, а доводилося миритися з цим. Першим, хто започаткував книгу фіксації «Бренданових дітей», був отець Патрик. Очевидно, він думав, що позашлюбні діти є меншим гріхом, аніж діти, народжені в результаті кровозмішування, тому за час його служби встановився такий порядок: спершу народжувалася «Бренданова дитина» (в офіційній книзі її записували як «позашлюбну», а в «таємній книзі» — як Бренданову), а після того її мама дуже швидко виходила заміж за чоловіка, який цю дитину «всиновлював». Насправді це був біологічний батько. Такі шлюби фіксувалися не в офіційній книзі, а в таємній, під рубрикою «шлюби на віру».

Ясно, що це була наївна хитрість з боку отця Патрика... Навіщо це йому було треба?

Відповідь на запитання містилася тут же таки, в таємній книзі «Бренданових дітей»: там лежали вирізки зі старих газет, у яких ішлося про нову на той час науку, що звалася «генетика», і про те, що сільські й

рибальські громади, які століттями жили ізольовано, «є розсадниками інцестуальних зв'язків». У статтях пророкували, що в цих ізольованих громадах невдовзі почнеться виродження, що в них масово народжуватимуться потвори. Висловлювали в тих публікаціях іще радикальніші думки: всіх, хто народжувався в шлюбах ближче сьомого коліна, рекомендували ізольовати в спеціальні заклади і стерилізувати, щоб вони не мали потомства...

Зрозуміло, що отець Патрик, злякавшись за своїх прихожан, де шлюби між родичами в четвертому коліні були різновидом норми, запровадив звичай, за яким не одруження передувало народженню, а навпаки. І в усіх випадках позашлюбна дитина отримувала батька.

Софія погортала книгу, шукаючи запис про народження Джона Невічного. Їй це було особливо цікаво, адже Роберт дивувався, чому в цей період, протягом двадцяти років, не народжувалися «Бренданові діти». Відповідь виявилася дуже прозаїчною: всі ці двадцять років метричні книги вів інший священик, отець Джон, який, судячи з усього, не підтримав започатковану його попередником, отцем Патриком, традицію фіксувати «Бренданових дітей» і шлюби на віру в окремій книзі.

Він спокійно вкладав «кровозмішувальні» шлюби — або не стежив за родоводом, або вдавав, що не стежить. Це було в часи Великої депресії, коли людям було не до родоводів.

Отець Джон правив у парафії двадцять років. По тому з'явився отець Домінік, який відновив традицію, запроваджену отцем Патриком. Чому? Відповідь була тут же, в книзі «Бренданових дітей». Там лежав лист із Міністерства здоров'я з проханням надати звіт про те, скільки дітей на острові народжується від інцестуальних шлюбів. Далі в листі йшло пояснення намірів уряду розселити місцевих мешканців, якщо вони виявляться неблагодійними у плані кровозмішувальних зв'язків.

До листа було прикріплено копію відповіді пароха церкви святого Альфонса отця Домініка. Він писав: подібні шлюби колись подекуди траплялися, але відтоді, як він прийшов у цю парафію, він ретельно стежить за родами, інцестуальні шлюби не укладає і навіть може представити на доказ метричні книги. Природно, про таємні книги, де фіксувалася інша історія, він не згадав.

Отже, все потроху прояснювалося. Брендан потрібен був, аби захистити місцеву громаду, яка століттями жила своїм ізольованим і щасливим життям, від зовнішніх звинувачень і рішучіших дій.

Софія була задоволена висновками і пройнялася величезною повагою до місцевих священиків.

Між цими розслідуваннями Софія досканувала книгу ХХ століття.

Виходячи з церкви, вона кинула оком на місце, де з'являвся орган з Бренданом. Там було постелено килимок.

Отже, орган, що зникає і з'являється, особа Брендана, а також походження «зеленого світла», — це все, що лишилося з'ясувати Софії.

Повернувшись додому, вона побачила, що біля хати ошивається Седрик, і згадала, що обіцяла йому приєднатися до екскурсії на вершину скелі Білої Сови.

Софія швидко перевдяглася, вкинула в рота горішків із сухофруктами, щоб перебити апетит, і склала Седрикові компанію.

Він повів її до лісових хащів за їхньою хатинкою і потім — угору стрімкою стежкою.

Софія, йдучи за легким Седриком, схожим на м'ячик, пожалкувала, що згодилася на цю авантюру: сходження було непросте. Нетреновані м'язи тремтіли від незвички. Однак, на щастя, стежка була короткою, і невдовзі вони опинилися на вершечку гори Білої Сови.

Софії треба було звести дух і трохи відпочити. Дивлячись на повного сил Седрика, вона відчула незручність, що він, старший за неї, виявився набагато спортивнішим. І, щоб замаскувати свою втому й ніяковість, вона почала його розпитувати.

— Ну, як вам тут живеться? — було її перше запитання.

— Наш острів дуже своєрідний.

— Ваш? Ви тут народились?

— О ні, Боже збав. Я здалеку. Однак доля мене сюди занесла, і я пустив тут коріння.

— Вам тут не нудно?

— Спочатку було нудно, як і вам... А потім стало весело, теж як і вам. А потім... Розумієте, тут для мене ідеальні умови: невеличка школа, куди ходять діти лише місцеві і з навколишніх маленьких островів, переважно з метиських поселень. Роботи небагато. Як директор місцевої школи я маю набагато більше вільного часу, ніж учитель на материку: там шкільному персоналові доводиться виконувати достобіса бюрократичної роботи, і це перетворює їх на рабів своєї професії... Крім того, ви ж знаєте, що ми, вчителі, маємо найдовшу відпустку, а це — важливий чинник. А ще мені тут платять так звані «полярні»... А головне, я так само, як і ваш чоловік, займаюся на острові своїми науковими дослідженнями... Маю докторський ступінь.

— Невже? — здивувалася Софія.

— Не схоже?

— З біології?

— Так, полярна рослинність. Тут, на острові, цікавий ботанічний ареал. Унизу — типова лісотундра, а нагорі вже тундрова рослинність.

Софія і Седрик трохи помовчали.

— А ваша яка спеціальність? — спитав учитель.

— Взагалі, я вчилася на архітектурному. Останні роки до одруження працювала дизайнером... Докторського ступеня не маю. — Їй не хотілося говорити про себе, тому вона знову почала розпитувати: — А інтерес до сови чим викликаний? Адже це вже не ботаніка...

— Я не суто ботанік, я еколог, так що мене цікавить уся екологічна зона... Симбіоз... До речі, допоможіть мені...

Тільки тепер Софія помітила на стовпах дві невеличкі «хатинки на курячих ніжках», що нагадували шпаківні. Це були сховки для відеокамер, якими

Седрик керував зі «шкільної гори» за допомогою дистанційного управління... Седрик збирався міняти там картки пам'яті і акумулятори.

— Я бачу, ви непоганий інженер...

— Та де, я просто любитель... Знаєте, з породи народних майстрів, які до всього доходять своїм розумом.

— То механічна конструкція органа — теж ваша робота? — навздогад спитала Софія.

— То ви вже й до цього докопалися? — Седрик розсміявся. — Ні, це було ще за отця Патрика... Він був, як там у Росії кажуть, місцевим «Кулібіним». Це він придумав цей механізм... Ви ж бачили, органчик порівняно невеличкий... Він розробив простеньку, проте геніальну конструкцію. Працює бездоганно. Я тільки час від часу змащую механізм.

Седрик урвав розповідь.

— Дивіться, — сказав він, показуючи кудись рукою.

Нарешті вона помітила гніздо сови: птаха нервово зайорзала, і лише по цьому Софія розпізнала її серед каміння.

Ближче підходити до гнізда Седрик не дозволив, та вона й не дуже рвалася...

Вона думала про своє...

Седрик робив усе швидко і точно, без різких рухів. Софія так боялася злякати пташу, що присіла навпочіпки і намагалась не ворухитися.

Сова, яку всі навколо уявляли міфічною істотою, виявилася просто милою і, по суті, беззахисною пташкою. І це Софії імпонувало: все стає на свої місця, ніякої містики.

Дорога назад була набагато складнішою. Седрик, як і перед тим, м'ячиком перестрибував з рівня на рівень. А для Софії це були пекельні муки.

Спустившись до свого «великоднього яєчка», вона запропонувала:

— В мене готова вечеря. Якщо ви погодитесь дочекатися мого чоловіка, я вас запрошую до нашої сімейної трапези.

Седрик радо погодився. Він був старим парубком, і вдома його ніхто не чекав.

Роберт з'явився невдовзі, і чоловіки приязно обійнялись, як давні приятелі.

Софія швидко накрила на стіл і навіть вийняла пляшку винця. Вона мала на те причину: їй хотілося розговорити чоловіків.

У бесіді з'ясувалося, що антропологи, які приїжджають через два дні, оселяться в школі, порожній на канікулах. Седрик сказав, що це дуже солідна група науковців, і Софія перелякалась: а раптом розкриється її ненавмисний обман? Однак нічого вже не можна було змінити: тільки чекати.

Далі розмова перейшла на професійні теми. Двоє чоловіків зійшлися на тому, що на острові Білої Сови дивовижно поєдналися природний і людський фактори: в обох випадках спостерігається яскраво виражена ендемічність.

— Розумієш, Седрику, — палко говорив Роберт, — у мешканців острова за всю історію не було жодного випадку дебілізму, олігофренії, аутизму чи взагалі будь-яких зрушень у ментальному здоров'ї, тоді як по всій Північній Америці просто пошесть на ці хвороби. І група крові у них дивовижна: мені навіть порадили в експериментальному порядку називати її «п'ятою» групою...

Натомість Седрик, що вже трохи сп'янів, розповідав про якусь ягоду, якої нема більше ніде у світі, з таким ентузіазмом і натхненням, неначе йшлося про воскресіння Христа. Софія вибігла надвір і нарвала жменьку ягід, яких щодня з'їдала по кілька штук, сидячи на лавочці і милуючись краєвидом.

— Це воно? — спитала вона у Седрика.

Той округлив очі:

— Ти де це взяла?

— Вони тут ростуть біля лавочки. Я регулярно їх їм.

— Ти випадково не витоптала ягідник?

— Не знаю, я якось не замислювалася.

Седрик вибіг надвір і, набравши за хатою паличок, обгородив ягідник. Софія, спостерігаючи за ним, відзначила, що насправді це був не ягідник, а лише один кущик. Ти ба, а вона могла випадково знищити суперендемічну культуру!

Седрик трохи заспокоївся. Софія винесла до столу ще одну пляшку вина.

— Вибачте, що втручаюся у ваші чоловічі дебати, — нагадала про себе Софія, коли їй уже набридло бути пасивним слухачем їхніх балачок, — але чи не помічали ви у мешканців острова дивовижних здатностей, наприклад, блискавичної реакції, якої не мають нормальні люди, чи винятково гострого зору?

— А чому ти питаєш? — в один голос поцікавилися чоловіки.

Софія розповіла їм про випадок із Роуз-Мері, як та ставила голівку програвача на платівку з точністю робота.

— Це цікаве спостереження... Я щось читав у лікаря Макбраєна... Але сам не звертав уваги... — замислився Роберт.

— А я помітив, — додав Седрик, — що місцеві діти мають чудову каліграфію... Причому ця властивість не навчена, а вроджена. І це в часи тотальної комп'ютеризації, коли всі вчителі скаржаться на те, що діти пишуть каракулями. Натомість дитина з острова Білої Сови так виписує свою першу літеру, неначе все життя вчилася каліграфії!

— Це стосується всіх дітей чи лише Бренданових? — поставила провокативне запитання Софія.

— Всіх! — розсміявся той.

Софія вирішила іти «ва-банк»:

— А тепер скажіть: скільки можна баламутити мене розповідями про Бренданових дітей: я вже сама здогадалася, що це — діти інцестуальних пар!

Чоловіки замовкли, немов язика проковтнули.

— Чого ви мовчите? — здивувалася Софія такій реакції.

— Як ти здогадалася? — тихо спитав Роберт.

— «Софія» в перекладі з грецької означає «мудра»! — пожартувала вона.

— Єдине, до чого я ще не додумалася, це про зелене світло...

— Тобі не треба цього знати, повір... — сказав Роберт.

— А може, якраз і треба? — загадково всміхнулась вона.

— Що ти маєш на увазі? — перелякано спитав він.

Софія докладно розповіла про випадок, що стався з нею у господарчому супермаркеті, коли «Брендан», за словами Роуз-Мері, проїхав крізь неї з візком.

— Я справді бачила щось зелене, поки не втратила на мить свідомість... — завершила оповідь Софія.

Те, що сталося після цієї фрази, її стурбувало: Роберт, який слухав її з розкритим ротом, кинувся до Седрика, схопив його за барки і почав трясти.

— І хто тебе просив?... — тільки й повторював він.

— Вибач, друже, так вийшло... Я хотів пожартувати, але Софія з переляку послизнулася на розлитій олії, впала і знепритомніла... Але клянусь, лише на мить!

«Фух! Значить, якщо метиська ясновидиця має рацію і я вагітна, то дитина не від Брендана, — подумала Софія і подумки всміхнулася. — Взагалі я і сама про це знала...».

Підпилі чоловіки почали вовтузитися. Софія кинулась їх розбороняти...

«Цікава ситуація... Вони обидва замішані в підтасовці даних... І, напевно, в їхню “шайку” входить і отець... Ага, ще “Брендан”... Якась масонська ложа...».

— Давай, колися щодо зеленого світла! — вчепилася вона до сп’янілого Седрика.

— Чого ти зациклилася на зеленому світлі? — здивувався він. — Технічна сторона — це якраз найлегше в цій справі! Навіть отець Патрик з цим справлявся завиграшки! А це було, як-не-як, понад сто років тому!

— А що найтяжче? — спитала Софія.

— Як завжди: людський чинник. Найтяжче передбачити, коли дівчина тільки-но завагітніє, щоб «наслати» на неї Брендана.

— І як ви це робите на практиці?

— Старим науковим методом спостереження...

— Ви хочете сказати — шпигунством?

— Ну, навіщо такий радикалізм? — почав виправдовуватися Седрик. — До речі, часом отець допомагає...

— Що, таємниця сповіді? — з жахом вигукнула Софія.

— Ні, що ти... — Седрик зам’явся. — Просто він... просто він «має око» на це. Він каже, що у жінки у перші тижні вагітності «написано все на лобі».

Софія замислилася. І справді, отець Боніфацій і їй «надокучав» різними натяками на Брендана...

— А про мене як ви здогадалися? — невпевнено спитала вона. — Теж отець Боніфацій прочитав у мене на лобі?

Обидва чоловіки ошелешено на неї подивилися.

— Взагалі... там, у супермаркеті, я просто хотів пожартувати... Я не знав,

що ти вагітна... — розгублено пробурмотів Седрик.

— Ти що, вагітна? — вражено перепитав Роберт.

Софії довелося розповісти про зустріч з метиською «провидицею», яка їй повідомила новину про дитину, її стать і навіть ім'я.

— Не може бути! — вигукнув Роберт. — Аналізи свідчать про...

— На цьому острові все може бути! — рішуче сказала Софія. — Навіть оці маленькі ягідки можуть мати чудодійну силу! Як в одній із казок «Тисячі й однієї ночі».

Цього можна було не казати. Бо ці двоє дядьків поняття не мали, що таке «Тисяча і одна ніч».

Чоловіки сиділи, немовби набравши води в рота.

Софія, чесно кажучи, чекала іншої реакції від Роберта на новину про її вагітність. Однак, — подумала вона, — все ще вилами по воді писано... Може, та «провидиця» — лише обкурена місцева дивачка?

«Гаразд, поки що не розвиватимемо цю тему, поки я не дочекаюся своїх жіночих провісників... Переведемо тему на щось інше... Спробую з'ясувати, навіщо вони все це роблять? Навіщо грають у цю гру? Це може бути дуже небезпечно, адже все це межує з порушенням закону... Навіщо це їм?».

— Хлопці, скажіть, — почала вона, — я можу зрозуміти, чому це все почав отець Патрик і чому це відновили отець Домінік і отець Боніфацій... А навіщо воно вам?

— А що ти знаєш про них? — поцікавився Седрик.

Софії довелося розповісти про газетні вирізки, з яких випливало, що ті священики просто хотіли захистити своїх прихожан від звинувачень у гріховному способі життя, від примусового розселення, зрештою, від настирливої цікавості обивателів з материка, туристів і журналістів.

— Як усе логічно! — здивувалися Роберт і Седрик.

— До речі, Роберте, я маю пояснення, чому «Бренданові діти» не народжувались упродовж двадцяти років, — звернулася вона до чоловіка.
— Це було тоді, коли в церкві святого Альфонса служив отець Джон, під час Великої депресії і Другої світової війни. Не було потреби в обмані. Державі острів Білої Сови був тоді не в голові... Але ви — навіщо ви це робите?

Чоловіки перезирнулися, неначе вагаючись, розповідати їй чи ні. Однак Софія і так багато знала, тому краще було тримати її в партнерах.

— Розумієш, — почав Седрик, — я, Роберт, отець Боніфацій і Брендан — усі ми належимо до таємного наукового товариства.

— Хто такий Брендан?

— Реальний Брендан. Про нього пізніше.

— Наше чоловіче братство має назву «Товариство Білої Сови».

— Ага...

— Кожен має свою причину зберігати таємницю якомога довше. Для нас із Робертом — це чистота експерименту. Якщо інформація про специфічну ендемічну популяцію просочиться в мас-медіа, то це місце заповнять туристи, налізе сюди повно дослідників і псевдодослідників... І нашим багаторічним пошукам прийде кінець... У отця Боніфація інша причина на підтримання легенди про привид Брендана... Він досі свято вірить у те, що шлюб у четвертому коліні спорідненості — це гріх, хоча всі дослідження сільських громад свідчать, що це входило в поняття норми протягом багатьох століть. Однак він вважає своїм моральним обов'язком оберігати прихожан від неслави. Для нього плекання міфу про Брендана — це своєрідний хрест. Він вважає, що чинить гріх, приховуючи дані, але не може діяти інакше.

— А Брендан? Хто він такий?

— Місцевий метеоролог. Він обслуговує метеовишки по навколишніх островах... Тому ти його не бачиш у містечку... А взагалі він з-поміж нас — найбільший жартівник... У чому ти вже пересвідчилася... — Седрик зловтішно захікав.

— А йому це навіщо? — спитала Софія.

— Він це робить для розваги, — сказав Роберт. — Це творча людина. Він грає по суботах джаз в одному пабі на материк, збирає колекцію старих бортових моряцьких журналів. Для нього роль привида Брендана — це спосіб самореалізації в креативі.

— Нічого собі «самореалізація»! Обдурюють наївних людей! — обурилася Софія.

— Але дехто також виявився дуже креативним, працюючи з людьми Білої Сиви...

Це був аргумент, який убив Софію наповал.

Чоловіки розреготалися до сліз. Софія образилась. Отже, Роберт розповів Седрикові про її конструювання ідентичності метиської спільноти людей Білої Сиви.

У цей момент хтось постукав у двері, вона пішла відчиняти.

Це був Ерік, наречений Мегі. Він прийшов запросити Софію і Роберта на весілля. А оскільки в хаті був ще й Седрик, запросив і його.

Всі стали вітати Еріка і потягли його за стіл. Софія почала його частувати. Відкоркували ще одну пляшку, Ерік відразу захмелів.

— Як малий? — поцікавився Роберт.

— Малий — молодець, — усміхнувся той.

І тоді Софія наважилася попросити:

— Ану, Еріку, розкажи нам про Брендана. Як він насмілився втрутитись у ваші з Мегі плани?

Розповідь Еріка.

Ну, що я можу сказати? Я не вмю гарно говорити. Я краще знаю, як ремонтувати двигун у човні, чистити і складати сітки, робити пастки для

лобстерів...

Одне слово, я давно вже вчащаю до Мегі. Ми влаштували побачення вночі на моєму човні. Щоб ніхто не бачив. Ми справді любимо одне одного. Взагалі, ми планували втекти з острова в місто... я б там знайшов роботу... щоб ніхто не заглядав до нас у ліжко.

Але тут цей клятий Брендан...

Того вечора все було як завжди. Я дочекався десятої години. Для рибалок і їхніх жінок на нашому острові це дуже пізній час. Вони вже бачать свій третій сон...

Ну, приїхав. Стою. Чекаю. Її все нема й нема... Заснула, чи що? — думаю я.

Аж тут двері — рип! Дивлюсь, — а це вже осінь, темно, хоч у око стрель, — а вона в самій нічній сорочці, лише з вовняною хусткою на плечах. І боса. «От, — думаю, — дурненька, зараз же замерзне!» — і приготувався зловити її в свої обійми, щоб зігріти, аж тут мені прямо у вічі жмуток зеленого світла... Я розгубився, заплющився, а коли отямився, дивлюсь: сидить на дні човна Мегі і кліпає очима...».

Ерік закінчив оповідь і важко зітхнув.

— А самого Брендана ти не бачив? — спитала Софія.

— Ні, я бачив лише пана вчителя...

— Що?! — вигукнула Софія.

Седрик заспокійливо замахав руками:

— Ми вже з Еріком порозумілися. Власне, я ненавмисне став свідком того, що сталося...

— Що мені подобається у твоїй останній фразі, то це слово «ненавмисне», — пожартувала Софія.

— Це справді сталося випадково. — На скелі над хатиною Мегі та її батьків є ще одне соvine гніздо, — пояснював Седрик. — Я не винен, що сова —

нічна тварина.

— Можеш не виправдовуватися... Звучить правдоподібно... — розсміялася Софія.

— А як назвали дитя?

— Джоном, як і годиться, за ім'ям померлого Джона Невічного.

— А Брітні як назвала дитину?

— Теж Джоном... Але вона злукавила. Її дитина — не Бренданова, — сказав Ерік. У його голосі не було осуду.

— А чия?

— Хто його зна. Вона ж працювала в пабі на материку. Батьком міг би бути будь-хто.

— А твій малий, значить, — «Бренданова дитина».

— Ми ж бачили зелене світло! — вигукнув Ерік.

— «А трилисник?» — хотіла була спитати Софія, але прикусила язика, бо не хотіла підставляти Еріка.

Але вона поставила це запитання Робертові, коли Ерік пішов. З'ясувалося, що взагалі у всіх острів'ян, не лише у Бренданових дітей, на тілі є родимі плямки, і їх форму можна інтерпретувати довільно. Острів'яни вже звикли до того, що в родимих плямках Бренданових дітей вони вбачають таємний зміст, а у своїх — ні. Інерція звичаю.

Троє друзів сиділи і банячили допізна, обмінюючись різними спостереженнями і розмірковуваннями. Щоправда, Софія не пила. Про всяк випадок. І не тільки тому, що вона могла бути вагітною, а ще й тому, що саме їй довелося везти п'яного Седрика додому.

Учитель жив у флігелі, прибудованому до старої школи. Софія хіба що не несла його на плечах. Однак ця незручність окупилася сторицею: вона одержала нагоду потрапити в Седрикову лабораторію і запхати носа в

кожну шпаринку.

Це була абсолютно шикарна майстерня: гербарії, мікроскопи, лінзи, колби з різнокольоровими рідинами, лупи, штативи, пляшечки, мензурки, пробірки, засушені метелики і жуки, фотографії різних тварин і птахів, а також старі фотографії індіанців, метисів, французьких траперів та ірландських рибалок з їхніми шхунами.

У кінці кімнати вона побачила гвинтові сходи. Піднялася по них і опинилась у маленькій обсерваторії. Біля невеличкого віконця стояла підзорна труба, спрямована на гніздо Білої Сови.

Вона зазирнула у вічко. Біла Сова якраз дивилася на неї. Прямо їй в очі. Софія заворожено не могла відвести погляду від окуляра. Круглі жовті совині очі дивилися на неї незмигнуто. Це тримало Софію в напрузі.

«Що ти хочеш мені сказати?» — подумки спитала Софія.

Біла Сова не міняла пози.

«Супротивниці чи партнерки?».

Сова не рухалась.

«Супротивниці?».

Жодної реакції.

«Партнерки?».

Біла Сова кліпнула...

Софія прийшла з Робертом на прийняття, зорганізоване мером міста у приміщенні школи, де директором був Седрик. У неї був піднесений настрій. Фізіологічні провісники її тіла підтвердили правоту пророкувань метиської жінки в занюханому трейлері. Лишалось проконсультуватись у лікаря, але Софія була майже на сто відсотків упевнена, що вагітна.

Прийняття мало початися з презентації, яку підготували американські антропологи. Це був своєрідний звіт, зроблений нашвидкоруч, про те, що

вони встигли зробити за час їхнього наукового обстеження «людей Білої Сови». Після того мав відбутися обід і неформальне спілкування.

Американські антропологи, яких усі на острові уявляли пихатими «всезнайками», насправді виявились дуже милими людьми. Очолювала групу мила жіночка на ім'я Джованна, лагідна і дуже романтична, дарма що професорка. Разом з нею було двоє аспірантів і двоє студентів.

Наукове товариство «Білої Сови» у складі Роберта, Седрика, отця Боніфация і Софії (метеоролог був, як завжди, відсутній) на презентації сіло рядочком одне біля одного. Це сталося радше випадково, ніж навмисно, однак, за Фрейдом, ніщо випадкове не буває цілком випадковим.

Пані Джованна у вступному слові зазначила, що їхнє завдання як незалежних експертів було дуже скромним: визначити, чи рекомендувати Світовій раді зі збереження пам'яток усної культури занести в список особливо цінних явищ традиційну культуру метиської спільноти людей Білої Сови. Висновок одноголосний: так, безсумнівно!

Глибина і краса фольклору людей Білої Сови справила на дослідницьку групу величезне враження. Такого вони не зустрічали ніде! А це, як-не-як, їхня сьома подорож у рамках проекту. Особливо дослідники були зворушені мудрістю цієї метиської спільноти, яка усвідомлює цінність своєї культурної спадщини і всіляко намагається її зберегти!

Джованна з величезним натхненням переповіла міф про Баклана, Білу Сову і перших людей, Адама і Єву, сказавши, що він заслуговує бути опублікованим в одному з найпрестижніших антропологічних видань. З часів Боаса[4] ніхто не зміг записати такий чудовий автентичний текст. (Седрик тихенько потиснув Софії руку). І це можна трактувати як маленьке наукове відкриття і перемогу їхньої дослідницької групи.

Потім Джованна з гордістю і навіть пієтетом показала відео, яке вона записала в метиському поселенні.

Софія напружилася від хвилювання. Так, це була Різдвяна вистава.

Спершу на екрані з'явилися милі «собачки»: вони, кумедно висолопивши язики, тягнули упряжку, якою керував Йосип, схожий на «німців під Москвою»: закутаний, як мумія, в різне лахміття.

Потім була надзвичайно зворушлива сцена пологів: за індіанським звичаєм, руки породіллі прив'язали до верхньої балки тіпі, і, поки вона тужилася, діти й дорослі навколо «допомагали їй», вигукуючи: «Ну давай, ну ще раз, ну ще раз!» Щоправда, під час «перейм» з бідної «Марії» зліз віночок, що невідомо як опинився на її голові серед лютої зими, і закрив її праве око.

Навколо тіпі стояли «карибу» і, махаючи своїми велетенськими рогами, також «переживали» за Марію, видаючи звуки, подібні до волячого ремигання.

Фінальна сцена вертепу всіх підкорила, адже це був апофеоз політики мультикуль-турності: начальник посту «Hudson's Bay Company» (британець за походженням) заспівав куплет французькою мовою з жахливим англійським акцентом, французький трапер заспівав куплет англійською з жахливим французьким акцентом, і лише Марія співала чистою англійською мовою, тримаючи в руках Ісусика, запеленаного за старим індіанським звичаєм...

Софія озирнулася по залу. Глядачі, включно з отцем Боніфацієм, витирали очі хусточками. Седрик, аби продемонструвати своє розчулення побаченням, голосно висякався і театралью схлипнув.

Під час прийняття Софія підійшла до професорки антропології Джованни і подякувала за титанічну роботу, яку та здійснила разом зі своїми студентами й аспірантами, чого не вдавалося зробити місцевим дослідникам.

— Ми ж професіонали! — скромно зазначила Джованна і, в свою чергу, поцікавилась:

— Тут у вашій громаді є один своєрідний тип. Я маю на увазі місцевого органіста. Я б хотіла відвідати його завтра і записати з ним інтерв'ю. Де він мешкає?

— Власне... — зам'ялася Софія, — він ніде не мешкає... — і додала, наївно, як Барбі, кліпнувши очима: — Як він може десь мешкати, якщо він... ПРИВИД?

Едмонтон (Канада), 2010.

notes

Примітки

1

Hudson's Bay Company (HBC) — перша в Північній Америці торговельна корпорація, одна з найстарших у світі, що переважно експортувала хутро з Північної Америки в Європу. Це була, по суті, мережа торговельних постів у диких лісах, куди місцеві індіанці та трапери (переважно французи) приносили і продавали або обмінювали хутро. Кожен пост був водночас представництвом британської влади в регіоні, завдяки чому HBC стала де-факто першим урядом на північноамериканських територіях (прим. автора).

2

«Снігові черевики» (snowshoes) — винахід індіанців Північної Америки, вид взуття для ходьби по глибокому незайманому снігу. Основним компонентом є широкі плетені опорні підошви, що давало можливість перерозподілити вагу тіла на більшу поверхню, тим самим убезпечивши людину від провалювання у сніг (прим. автора).

3

В українців ім'я «Клаудія» асоціюється з ім'ям знаменитої моделі Клаудії Шиффер. Наомі Кембпелл — інша знаменита топ-модель (прим. автора).

4

Франц Боас (1858–1942) — батько сучасної американської антропології.